Dr. O. Milan Šetka

ISUS NAŠA ISTINA

Tučepi 1965

ISUS NAŠA ISTINA

Kratke kateheze iz ~~liturgike~~ dogmatike
i pet kateheza iz crkvene povijesti
za djecu

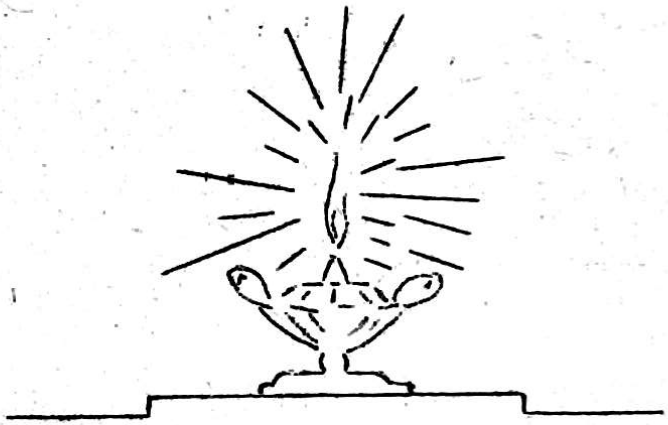

Priredio
O.Milan dr Šetka

T u č e p i 1965

MOJ KRŠĆANSKI ŽIVOT

Zovem se . . . . . .

Rođen . . . . . u . . . . . .

Župa . . . . . Biskupija . . . . . .

Stanujem u . . . . . Ulica . . . . . .

Kršten sam . . . . . .

Prva ispovijed i pričest . . . . . .

Krizman sam . . . . . .

S DOPUŠTENJEM CRKVENIH I REDOVNIČKIH VLASTI

IZDAJE: Pastoralni centar Provincije Pre - svetog Otkupitelja u Makarskoj, - Put žrtava fašizma 1.
ODGOVARA: Dr o.Milan Šetka, Ž.Ured Tučepi
UMNOŽENO: u Samostanu ss."Naše Gospe" Zagreb, Primorska 20.

1.NAŠ KREDO = VJERUJEM

Velik se dio našega života temelji na vjeri.Vjerujemo da postoji Amerika, iako u njoj nismo bili, vjerujemo da je živio kralj Tomislav, iako ga nismo vidjeli,vjerujemo u datum našega rođenja, iako se ne sjećamo kad smo se rodili .Bez vjere u roditelje i učitelje ne bismo se ništa naučili.Posebno je potrebno vjerovati Bogu da upoznamo vjerske istine.

U listopadu 1913. g. neki je bezbožni profesor započeo predavanje u jednom višem razredu gimnazije slijedećim riječima:"Dokazat ću vam da Bog ne postoji.Toliko su jaki moji dokazi da će biti pravi kreten tko na koncu školske godine bude još vjerovao u Boga". Mnogi su đaci osjetili neugodnost radi tih riječi, ali se od straha nisu usudili protusloviti.Ipak jedan đak zatraži riječ da odlučno odgovori profesoru.Kad je od profesora dobio dozvolu da kaže što želi, on reče:"Gospodine profesore, želim vam reći da ću na koncu godine biti ja taj kreten." Taj odlučni đak bio je ADOLF FERRERO,praktični katolik i euharistijska duša. On je bio uvjeren da postoji Bog i da mora u nj vjerovati.

Vjerovati znači držati za istinu ono što drugi govori.Mi vjerujemo ocu,majci,prijatelju, jer smo uvjereni da nam oni govore istinu.To je ljudska, ČOVJEČANSKA VJERA.

VJEROVATI U KRŠĆANSKOM SMISLU znači tvrdo držati za istinu ono što nam je Bog objavio i što nam Crkva nalaže da vjerujemo.

Bogu vjerujemo, jer smo uvjereni da on ne može biti prevaren niti nas može prevariti. On je sama mudrost.Sve je pred njim očito i jasno.On je i sama svetost, pa je nedostojno njega da bilo koga vara i laže..Bog je svoju istinu predao Crkvi da je ona čuva i širi.Da Crkva može tu zadaću izvršavati, dao joj je dobri Bog dar nepogrešivosti.Zato kad vjerujemo Crkvi, vjerujemo samom Bogu.

VJERA JE POTREBNA ZA NAŠE SPASENJE. Bez vjere je nemoguće ugoditi Bogu.Ako ne bismo vjerovali Bogu, tada bismo ga smatrali za neznalicu i varalicu.A uz to sam Bog od nas traži da mu vjerujemo.Isus je rekao:"Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a koji ne uzvjeruje, osudit će se".(Mk 16,16) Kao što nam je za spasenje potrebno krštenje, tako je potrebna i vjera.

Vjera nam je korisna.Po vjeri obogaćujemo našu spoznaju i saznajemo za istine koje ne bismo mogli nikada doznati svojim razumom.Jedino po vjeri doznajemo neizmjernu ljubav Božju prema nama, predragocjene darove Božje milosti i vječnu sreću koja nas čeka na drugom svijetu.

Posve je RAZUMNO VJERCVATI U BOGA. U mnoge naravne istine vjerujemo radi ugleda svojih roditelja, prijatelja i učitelja. U vjerske istine vjerujemo radi ugleda premudroga i presvetoga Boga.A Božji je ugled neizmjerno veći od bilo kojeg čovječjeg ugleda .

Bog nam je objavio ISTINE POTREBNE ZA SPASENJE.Osobito je htio da nas pouči u vrhunaravnim istinama bez kojih ne možemo postignuti vrhunaravnu konačnu svrhu za koju nas

je stvorio.

Vrhunaravne istine, koje nam je Bog objavio, odnose se na nj kao Stvoritelja svega svijeta; na Isusa koji nas je otkupio svojom smrću na križu; na Duha Svetoga koji nas posvećuje milošću i svojim darovima; na sv.Crkvu katoličku; na zajednicu svetih na nebu, čistilištu i zemlji; oproštenje grijeha i vječni život.Bez prave i čvrste vjere u te istine nema spasenja.

Te istine sadržane su ukratko u APOSTOLSKOM VJEROVANJU.Zove se apostolsko, jer sadrži istine koje su apostoli naučavali i jer se drži da su ga apostoli sastavili prije nego su se razišli po svijetu da propovijedaju Kristovu nauku, sv. evanđelje.

Dobro nauči Apostolsko Vjerovanje i često ga moli.Uz to ga znaj dobro i tumačiti.Nemoj se stidjeti svoje vjere.Vjera ti je potrebna, korisna i razumna.Ako te netko nazove i kretenom radi tvoje vjere, budi ponosan po put Adolfa Ferrera.Životom po vjeri postignut ćeš vječno spasenje.

\+ + +

2.NARAVNA SPOZNAJA BOGA

Boga možemo upoznati na dva načina:svjetlom svoga razuma i svjetlom vjere.Kad Boga upoznamo svjetlom svoga razuma, to je naravna spoznaja, a kad ga upoznamo svjetlom vjere, to je vrhunaravna spoznaja.Ovdje ćemo govoriti o naravnoj spoznaji Boga.

ALEKSANDAR VOLTA otkrio je elektriku i tim otkrićemo otvorio vrata znanosti i privredi za velik napredak i dobrobit čovječanstva. Znanost mu je priznala neumrle zasluge,, pa se danas voltom označuje praktična jedinica elektromotorne sile.
Njegovo ime pišu i izgovaraju svaki dan nebrojne tisuće ljudi svih naroda.Ali je taj učenjak bio i praktičan katolik.Svoju je vjeru neustrašivo ispovijedao,pa je rekao:"Moderna otkrića ne mogu nimalo nauditi staroj istini niti mogu zakrčiti putove koji su otvoreni prije nas". A kad je čuo da su neki posumnjali o njegovoj vjeri, izjavio je da je uvijek držao i da drži katoličku vjeru za jedinu, pravu i nepogrešivu.Zatim ističe da zahvaljuje Bogu što mu je udahnuo takvu vjeru u kojoj želi da živi i da umre sa živom nadom u vječni život.Zaključuje da je to njegovo uvjerenje plod pomna proučavanja, te da svaka plemenita duša mora vjeru prigrliti i zavoljeti.Iz tih riječi glasovitog učenjaka proizlazi da je vjera u Boga plod njegova istraživanja, a i plod Božje milosti.

Božju opstojnost možemo doznati naravnim načinom, i to svjetlom svog razuma.Osobito su važna tri dokaza za Božju opstojnost, i to : etnološki, kozmološki i teleološki .

ETNOLOŠKI SE DOKAZ OSNIVA na sveopćem uvjerenju svih naroda da postoji Bog.Najstariji kulturni narodi Azije i Evrope od pamtivjeka priznavali su Boga, njemu se klanjali i prinosili žrtve, jednako su stručnjaci otkrili kod današnjih najprimitivnijih naroda Grenlanda, Ognjene Zemlje, Azije,Afrike, Amerike i Australije duboko uvjerenje o postojanju vrhovnog božanstva komu pridijevaju imena sa značenjem:Vječni, Nepromjenljivi,Stari i slično.Ako je vjerovanje opća pojava, to znači da je u ljudskoj naravi potreba koja traži Boga.

KOZMOLOŠKI DOKAZ za Božju opstojnost temelji se na istini da svijet mora imati svoj uzrok.Postoji svemir i različita bića u svemiru, a mogli bi i ne postojati.A to znači da nisu mogla same sebe proizvesti,nego su morala postati od drugoga, od vječnog uzroka - Boga. Ako bi netko rekao da je svemir i Bog isto, taj bi bio sličan čovjeku koji tvrdi da je zgrada i arhitekt isto.

TEOLOŠKI DOKAZ za opstojnost Boga osniva se na istini veličanstvenog poretka u svemiru i na zakonu savršenosti kod svih bića. U svemiru milijuni zvijezda kreću se po stalno određenim putanjama u točno određeno vrijeme i bez sukoba.Taj poredak nije mogao nastati slučajno,nego ga je netko morao zamisliti i izvesti kao što je netko morao zamisliti crkvu sv.Petra u Rimu i izvesti je. Taj netko tko je zamislio i izveo divni poredak u svemiru jest premudri i svemogući

Bog.

Kao što u svemiru vlada poredak tako u prirodi vlada ZAKON SAVRŠENOSTI. Uzmimo za primjer naše tijelo.Ono je sastavljeno od oko 30 bilijuna vrlo raznolikih ćelija, a ipak sve čine složno, uređeno i jedinstveno društvo.Milijarda ćelija oka zaposleno je oko traženja hrane; druga milijarda ćelija stže se i rasteže da nađenu hranu dopreme u usta;milijarde stanica jezika i zubi sitne i valjaju dok milijuni ukusnih ćelija vrše kontrolu da hrana nije možda pokvarena; milijarde ćelija u želucu i crijevima pretvaraju hranu i upijaju je te predaju krvi da je ona raznese svim ćelijama tijela koje imaju druge službe za dobro tijela . Zar to nije doista divno? A slično bismo mogli reći o ćelijama oka, uha, nosa, ruku itd.Takvih pojava ima i kod drugih bića.A to nam sve govori da ima jedno premudro Biće koje je to zamislilo i izvelo.To Biće jest Bog.

Budi zahvalan Bogu koji ti je dao razum da ga možeš upoznati.Kad god se diviš stvorenjima, pomisli na njihova Stvoritelja Boga.

\+ + +

3. BOŽJA OBJAVA

Kad je jedna spomen ploča prekrivena zastorom ili velom, mi ne možemo znati na čiju je uspomenu podignuta i što na njoj piše.No kad se digne, razotkrije zastor,možemo upoznati sadržaj pisma na ploči.I Gospodin je Bog digao zastor sa svojih vječnih istina, svojih ćudorednih pravila i s načina pravog štovanja svoga veličanstva da možemo upoznati i postignuti svoju konačnu svrhu.Naša se vjera nalazi u objavi.

Jednog jutra posjeti ĐOZUE KARDUĆI svog prijatelja izdavača knjiga u Bolonji. Izdavač pruži Karducciju novine da pročita jedan članak.Karducci ga pročita. U članku je pisalo kako je umro Kavur i da su se u mjestu Stresi sastala u crkvi tri velikana: Antonio Rosmini, Nikola Tomaseo i Aleksandar Manzoni da se pomole za pokojnika.Zapravo Rosmini je služio sv. Misu, Tomaseo je kod mise dvorio, a Manzoni je prisustvovao u dubokoj molitvi.Zatim izdavač knjiga upita bezbožnog Karducija:"Slušajte: ili su ova tri velikana uma u zabludi ili smo pak mi? Što vi mislite?" Karducci odgovori:"Ne vjerujem da se Rosmini, Tomazeo i Manzoni varaju;Oni su , koliko je meni poznato, vrlo visoki i plemeniti duhovi. S druge strane vjerujem da se ni ja ne varam.Meni nije nitko govorio o Bogu i vjeri kad sam bio dijete".Tim je riječima Karducci priznao da je on bezbožac , jer ga nitko nije poučio o Bogu i vjeri.

Gospodin Bog u svojoj dobroti i ljuba-

vi prema čovjeku OBJAVLJIVAO JE postepeno vjerske istine, ćudoređe i bogoštovlje da ljudi svih vremena i staleža mogu postignuti konačni cilj.Najprije se je objavio Adamu i Evi u raju zemaljskom, zatim patrijarsima i prorocima, a napokon je svoju objavu nadopunio i usavršio po svome jedinorođenom Sinu Isusu Kristu.Isus je u najsavršenijem smislu objavio vječne istine, pokazao ljudima kako treba živjeti i štovati nebeskoga Oca.

Objava, koju nam je Bog dao, ne protivi se NI NJEGOVU NI ČOVJEČJEM DOSTOJANSTVU. Bog , koji je stvorio čovjeka, može naći i načina da tog čovjeka pouči.On je sama mudrost pa zna što čovjeku treba kazati.Štoviše s objavom on očituje svoju dobrotu i ljubav. S druge strane objava se ne protivi ni dostojanstvu čovjeka, jer se njom ne povrjeđuje samostalnost ljudske spoznaje niti se kazuje nešto što se protivi razumu.

Objava je čovjeku POTREBNA za spoznanje naravnih, a pogotovo svrhunaravnih istina.Što se tiče naravnih istina o Bogu i o odnosu prema Bogu, čovjek uistinu može upoznati da postoji Bog, da se treba pokoravati njegovoj volji i da ga treba častiti.No iskustvo povijesti pokazuje da mnogi pojedinci i narodi nisu imali ispravan pojam o Bogu, jer su štovali prirodne sile, životinje i stvari; da nisu znali pravilno živjeti, jer su opačine smatrali za kreposti; da nisu ispravno poštivali Boga, jer su ga štovali žrtvovanjem ljudi i bludom.Zato je trebalo da Bog objavi svoje istine,ćudoređe i bogoštovlje i u naravnom pogledu.

No objava je mnogo važnija u vrhunaravnom pogledu. Bog je namijenio ljudima vrhunaravni cilj vječnog blaženstva.Vrhunaravni cilj čovjek ne može upoznati svojim silama, a uz to ne može upoznati ni vrhunaravna sredstva za postignuće cilja.Tako dobri Bog,koji je podigao čovjeka za vrhunaravni cilj, dao mu je vrhunaravnu objavu.

Božja se objava nalazi u prvom redu u SV.PISMU. Sveto su Pismo napisali izabrani ljudi po nadahnuću Duha Svetoga.Dijeli se na knjige Staroga i Novoga Zavjeta,a sadrži riječ Božju ljudima.

Božja se objava sadrži i u USMENOJ PREDAJI.Usmena je predaja onaj objavljeni nauk koji su apostoli naučavali , ali ga nisu napisali.Taj su nauk iza apostola zabilježili sveti Oci prvih vjekova kršćanstva.

Na taj način, zahvaljujući Božjoj objavi, ljudi su sigurni da imaju pravu istinu. Uz to su svi u mogućnosti da upoznaju pravu istinu.Po objavi ljudi znadu kako treba živjeti i štovati Boga.

Zahvali dobrom Bogu što ti je dao objavu.Upoznaj Božju objavu.Živi po objavljenim načelima i poštuj Boga kako on to želi.

4. ŠTO JE BOG?

Ima pitanja koja uče djeca u osnovnoj školi, a ona zanimaju i odrasle. Takvo je jedno pitanje: Što je Bog? To je pitanje važno ne samo za neuke, nego i za najučenije muževe znanosti, najveće filozofe. Pače i najučeniji muževi na području vjerske znanosti smatrali su potrebnim da to prvo pitanje vjere proučavaju kroz čitav život.

Jednom je zgodom Hijero, vladar u Sirakuzi, postavio grčkom mudracu pitanje: Što je Bog? Mudrac SIMONIDES je zatražio jedan dan za razmišljanje. Slijedećeg dana povrati se vladar da čuje odgovor, ali mudrac zatraži još dva dana za razmišljanje. Kad su prošla i ta dva dana, mudrac zaište opet dvostruko vremena za razmišljanje. Na koncu nestrpljivo zapita vladar mudraca zašto toliko oklijeva odgovoriti, a mudrac reče: "Zato, jer što više razmišljam o tome, teže mi je odgovoriti". To je bilo oko 500 godina prije rođenja Spasitelja Isusa. No danas je mnogo drukčije, jer mi bar donekle možemo dokučiti što je Bog.

Ono što nije moglo dokučiti čovječanstvo, to nam je BOG OBJAVIO. On nam je otkrio što je on. On je Biće samo od sebe, Biće koje mora opstojati, neizmjerno savršeno Biće. Ne mora opstojati neživa i živa priroda, ne moraju opstojati ljudi i anđeli, ali Bog mora opstojati. On nema ni početka ni svršetka: "Ja sam alfa i omega, govori Gospodin Bog, koji jest, koji bijaše i koji će doći, svemogući!

(Otkr 1,8)

BOG JE SAVRŠENI DUH. To znači da Bog nema tijela. Pogani su štovali Boga u kamenu u idolima, suncu i mjesecu. No Bog je kršćane poučio da on nema tijela. I kad Sv. Pismo govori o Božjim očima, rukama, Božjem prstu i prijestolju, to se govori po ljudsku, simbolično.

BOG JE DUH KOJI ŽIVI. Živjeti znači se be pokretati, od sebe djelovati. Bog je najsavršenije počelo djelovanja. Bog je punina života, sami život. Sv. Augustin kliče Bogu: "Ti si pak život duša, život svakoga života. Ti živiš sam od sebe i ne mijenjaš se, živote duše moje".

Bog, živi Duh, ima RAZUM I VOLJU. Što je neko biće manje ovisno od materije, to savršenije misli i umuje. Bog je u najvišem stupnju nezavisan od materije, pa zato misli u najvišem stupnju. Bog je sama mudrost i spoznaja.

Uz razum Bog ima i VOLJU. Gdje je razum, tu je i volja. Prema tome kao što je u Bogu savršen razum, tako je savršena i volja.

No Bog, koji ima razum i volju, ne spoznaje samo samoga sebe niti ljubi samo samoga sebe, nego SPOZNAJE I LJUBI STVORENJA IZVAN SEBE. On ne treba nikoga, ali je ipak htio da svoju spoznaju i ljubav prelije i izvan sebe, pa je stvorio svijet koji je očitovanje njegove spoznaje i ljubavi. Vidljivi nam svijet govori o mudrosti i ljubavi neizmjerno savršenog Boga.

BOG JE NEIZMJERNO SAVRŠEN, a to znači

da ima sve savršenosti bez mjere i broja. O čovjeku kažemo da je pravedan, dobar, milosrdan, a o Bogu to zapravo ne bismo mogli reći.O Bogu kažemo da je on sama pravednost,dobrota, milosrđe itd.Kod Boga njegova savršenstva označuju njegovu bit, njegovu narav.

Evo nekih Božjih savršenosti.On je VJEČAN , jer nema ni početka ni svršetka. Kod njega nema jučer,, sutra, jer kod njega vlada vječno danas.On je POSVUDAŠNJI i nikad se ne mijenja. SVEZNAJUĆ je, pa mu se ne može ništa sakriti.Uz to je neizmjerno SVET,PRAVEDAN,ISTINIT,VJERAN itd.

Neizmjerno savršeni Bog, koji je naš Stvoritelj i Gospodar, ujedno je i naš dobri nebeski Otac.Poštuj ga i ljubi u svojoj duši i na vanjski način.Poštuj ga i ljubi kroz čitav svoj život.Blago djeci koja poštuju svoga oca , a još više blago kršćanima koji poštuju svog nebeskog Oca.

\+ + +

5. BOG JE NAŠ OTAC

Spasitelj je Isus jedinorođeni Božji Sin, a mi smo kršćani posinjena djeca nebeskoga Oca. I mi imamo pravo da svaki dan govorimo:"Oče naš, koji si na nebesima".Veliki je Bog naš dobri , ljubezni i milosrdni Otac. Njega moramo poštivati, ljubiti i slušati

Jednom je zgodom ISUS iznio prispodobu kako je jednom čovjeku došao prijatelj. Čovjek ga nije imao čim počastiti, pa je pošao drugom prijatelju i reče mu:"Prijatelju, uzajmi mi tri hljeba , jer mi dođe prijatelj moj s puta i nemam mu što postaviti na sto". No ovaj prijatelj odgovara iz kuće: "Ne uznemiruj me! Već su vrata zatvorena, djeca moja i ja počivamo, ne mogu ustati i dati ti". No kad je on s vrata neprestano molio, nije bilo druge, nego da ustane i da mu dade.Na to nadovezuje Isus:"Tko će među vama sinu svomu, ako ga zamoli kruha,dati kamen? Ili ako zamoli ribu, zar će mu dati zmiju? Ako dakle vi, koji ste zli, znadete dobre dare davati svojoj djeci koliko će više Otac vaš koji je na nebesima dati dobra onima, koji ga mole". (Lk 11,5-13;Mt 7, -11) Iz tih Isusovih riječi slijedi da je Bog naš Otac, i to dobri i milosrdni Otac .

Povijest vjera nas uči da su mnogi prirodni narodi priznavali JEDNOGA BOGA praoca uz svoja posebna božanstva i duhove.Tog su praoca tiho štovali kao izvor svakoga dobra,kao čuvara svakog reda i kao konačnog

suca.I poganski su kulturni narodi Grci i Rimljani štovali po jednog boga kao oca. I u Starom se Zavjetu Bog zove našim Ocem.No ni u jednoj se vjeri ne štuje Bog Otac kao kod kršćana.Temeljni je osjećaj židovske i poganske pobožnosti bio strah.Kod Židova je bio strah pred Božjom pravdom, a kod pogana strah pred srdžbom i zavišću bogova. Za nas je kršćane Bog dobri i ljubezni Otac koji se neprestano za nas brine, koji nas ljubi i kad nas kažnjava.

Bog je naš Otac, jer je ZAČETNIK NAŠEG NARAVNOG ŽIVOTA.Mi primamo tijelo od svojih roditelja, a to je Božji dar, ali Bog svakomu od nas stvara dušu u času našega začeća. Bog je naš Otac u VRHUNARAVNOM POGLEDU, jer nam je dao život milosti, svoj božanski život, u času našega krštenja.Sv.Pavao veli: "Niste primili duha ropstva opet da se bojite, nego ste primili Duha posinjenja u kojemu vapijemo:Aba, Oče! Sam Duh svjedoči s našim duhom da smo djeca Božja". (Rim 8,15) A sv.Ivan piše:"Vidite koliku nam je ljubav dao Otac da se djeca Božja zovemo i jesmo" . (I Iv 3,1)

Bog je dobri Otac koji se BRINE ZA SAV SVIJET, a posebno za čovjeka.On daje sunce i kišu; oblači ljiljane u polju i hrani ptice; bez njegova znanja ne pada ni vrabac na zemlju.On se brine za nas više nego naša rođena majka.Pa i kad bi nas naša majka zaboravila, Bog nas ne bi zaboravio.Pače i kad ga uvrijedimo, on se ne okreće potpuno od nas, jer neće smrti grešnika, nego želi da se obrati i živi.

U spoznanju da je Bog naš dobri Otac , mi se NE SMIJEMO NIČEGA PLAŠITI.Ništa nam se ne može dogoditi da to Bog neće ili da ne pripušta.Pa kad na nas pripusti bol ili bilo koju drugu nevolju, to čini zato jer nam želi dobro.Kao što nas naš otac šiba , jer nam želi dobro, tako i Bog nam pripušta patnje radi našega dobra.Tko se pouzdaje u Boga, tko mu se moli i vrši njegov zakon , taj prima od njega sve što mu je potrebno za dušu i tijelo.

Osobito nam dobri nebeski Otac daje VJEČNA DOBRA,VJEČNO BLAŽENSTVO. On nas je uzdigao u vrhunaravni red, dao nam je vrhunaravna sredstva spasenja i obećao nam vrhunaravnu sreću.Pače na neki način izjednačio nas je sa svojim jedinorođenim Sinom - Isusom. Mi smo braća Isusova, baštinici Božji i subaštinici Isusa.Sv.Pavao veli: "Ako smo djeca, i baštinici smo:baštinici Božji, a subaštinici Kristovi". (Rim 8,17)

Ako želimo da Bog bude prema nama dobri Otac,da nam daje vremenita i vječna dobra, tada ga moramo ŠTOVATI KAO OCA. Štujemo ga kad vršimo njegovu sv. volju.On nam pokazuje svoju volju po našoj savjesti i po svojim zakonima.Kad živimo po savjesti i vršimo Božje i crkvene zakone, tada vršimo volju Božju.

Štuj, ljubi i slušaj nebeskoga Oca. Ne traži da Bog bude prema tebi dobar, a ti prema njemu zločesto dijete.

6. PRESVETO TROJSTVO

Tajna presv. Trojstva jest glavna i temeljna istina kršćanske vjere koja se po o - voj istini razlikuje od poganstva i židovstva. Pogani su imali mnoštvo bogova i božica pa su izgubili pravu vjeru u jednoga Boga . Naprotiv, Židovi su naglašavali Božje jedinstvo, jer su bili opkoljeni poganima koji su vjerovali u više bogova, pa da ne bi i oni zapali u mnogoboštvo. Mi vjerujemo u jednoga Boga u kome su tri osobe.

Kršćanska legenda pripovijeda da je jednoga dana SV. AUGUSTIN nakon pisanja o presv. Trojstvu pošao na šetnju. Na morskoj obali spazi nekog dječaka koji je školjkom prelijevao more u jednu rupicu. Svetac je promatrao igru dječaka pa ga zapita što radi. Dječak mu odgovori: Hoću da prelijem more u ovu rupicu". - " Ali se to ne može" - odvrati svetac. " Ne može? Pa ipak ću ja prije preliti more u ovu rupicu, nego ćeš ti svojim slabim razumom shvatiti tajnu presv. Trojstva".
Nakon tih riječi dječaka je nestalo. Veliki je crkveni naučitelj shvatio da se uzalud trudi da potpuno shvati tajnu koja obuhvata Božju bit.

Vjera nas uči da je samo JEDAN BOG . Postoji samo jedna božanska narav koju posjeduju tri božanske osobe Otac, Sin i Duh Sveti.

Kao što ne možemo shvatiti Božje savršenosti i Božju bit, tako NE MOŽEMO SHVATITI NI TAJNU PRESV. TROJSTVA. Morali bismo imati

božanski razum kad bismo htjeli shvatiti tu tajnu.

Pa ipak se ta tajna NE PROTIVI NAŠEMU RAZUMU. Istina o Presv. Trojstvu ne traži od nas da vjerujemo da je tri jednako jedan, ili da je jedan isto što i tri. Crkva nas ne uči da su tri osobe jedna osoba i da su tri Boga jedan Bog, nego nas uči da je jedna narav sa tri osobe. A to je sasvim druga stvar, nego što protivnici govore.

Iako su tri osobe jedan Bog, IPAK SE ONE MEĐUSOBNO RAZLIKUJU, jer svaka osoba posjeduje božansku narav na sebi svojstven način. Otac ima božansku narav na taj način, što je nije ni od koga primio, odvijeka je daje Sinu, a obojica Duhu Svetomu. Sin ima istu božansku narav koju odvijeka prima od Oca. Duh Sveti također ima istu božansku narav koju odvijeka prima od Oca. Duh Sveti također ima istu božansku narav koju odvijeka prima izlaženjem od Oca i Sina.

Kad govorimo o rođenju i izlaženju božanskih osoba, onda to moramo shvatiti potpuno U DUHOVNOM SMISLU. Otac spoznajući sebe rađa sebi jednakog Sina, Riječ, a iz međusobne ljubavi Oca i Sina proizlazi Duh Sveti.

Sve tri su božanske osobe JEDNAKE I ISTOVJEČNE, jer imaju istu božansku narav. Zato sve tri osobe kad djeluju prema vani, djeluju zajedno. Ipak se neke pripisuju Ocu, neke Sinu, a neke Duhu Svetomu da vjernici dobiju pravu predodžbu o presv. Trojstvu. Ocu pripisujemo svemogućnost i stvaranje, Sinu mudrost i otkupljenje, Duhu Svetomu ljubav i posvećenje.

Istinu o presv.Trojstvu ČOVJEK NIKADA NE BI MOGAO DOZNATI da je Bog nije objavio . Već se u Starom Zavjetu govori o božanskim osobama.Kod stvaranja čovjeka veli Bog:"Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju".(I Mojs 1, 26)

U NOVOM SE ZAVJETU mnogo jasnije govori o presv. Trojstvu .Kod navještenja Marijina arkanđeo Gabrijel veli:" Duh će Sveti doći na tebe, i sila će te Svevišnjega osjeniti ; zato će se i sveto, što će se roditi od tebe, zvati Sin Božji". (Lk 1,35) Svevišnji je Bog Otac koji šalje svoga Sina u krilo Djevice po djelovanju Duha Svetoga.

KOD KRŠTENJA ISUSOVA vidimo jasno sve tri osobe. Sv.Matej piše:"Krstivši se Isus iziđe odmah iz vode. I, gle, otvoriše mu se nebesa i vidje Duha Božjega gdje silazi kao golub i dođe na njega. I, gle, glas s nebesa govoraše: Ovo je Sin moj ljubezni". (Mt 3 , 16-17)

PRIJE UZAŠAŠĆA na nebo Isus također veli:"Idite, dakle, i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" . (Mt 28,19.)

Dakle, Bog je jasno objavio istinu o presv.Trojstvu.A što Bog objavljuje, to je istina, jer on ne može prevariti ni prevaren biti.Zato priznaj tu istinu i vjeruj u nju . Slavi često presv.Trojstvo, osobito sa znakom križa i sa Slava Ocu.

7.BOG STVORITELJ SVIJETA

U vjerovanju molimo:"Vjerujem u Boga Oca Stvoritelja neba i zemlje".Tim riječima priznajemo da je Bog tvorac svih stvorenja, vidljivoga i nevidljivoga svijeta.Tu nas istina uči i razum i objava.

FRANCUZ A.EYMIEU istraživao je koliki su udio u napretku prirodnih znanosti u 19. stoljeću imali oni učenjaci koji su barem Boga priznavali.Evo ploda njegova istraživanja: od 432 priznata učenjaka iz prošlog stoljeća ima ih 34 za koje se ne zna što su mislili o vjerskim pitanjima; od ostalih 398 našao je 15 indiferentnih ili agnostika, 16 bezbožaca i 367 onih koji su priznavali Boga. - Jedan od tih bio je KRISTIJAN SCHÖNBEIN koga su radi njegovih istraživanja u šali zvali čarobnjakom.Bio je uvjeren vjernik i žestok protivnik materijalizma. Prirodu je promatrao s velikim poštovanjem. U svom je dnevniku napisao :"Sve u prirodi odaje Boga čija mudrost i moć ponizuje našu oholost te nuka da proučavamo i radimo, jer se u njegovim djelima učimo spoznati ga i štovati " .

RAZUM NAS UČI da stvorenja nisu vječna niti su postala sama od sebe.Ona su prolazna i ograničena te zahtijevaju uzrok koji ih je učinio.Taj uzrok može biti samo Bog , jer je on Biće od sebe i sve izvan njega ima bitak od njega.

IMAMO MNOGOVRSNO ZNAČENJE GLAGOLA STVARATI. U širem smislu stvaranje označuje bilo kakvo proizvođenje stvari: umjetnik je

stvorio umjetninu.No kad govorimo o Božjem stvaranju, mislimo na stvaranje iz ništa . Bog je sve stvorio iz ništa, i to samo svo - jom svemogućom voljom.

BOG JE SVE STVORIO SEBI NA SLAVU.Neizmjerno savršenog Boga dostojan je samo neiz - mjerno savršen cilj.A izvan Boga nema ništa neizmjerno savršeno.Zato jedino on može biti svrha stvaranja.Nije to nikakvo sebeljublje. Kad bi netko optužio Boga zbog sebeljublja , tada bi ga optužio radi toga što je Bog.

DRUGA JE SVRHA STVARANJA DOBRO I SREĆA STVOROVA. Slava Božja i sreća stvorova ne mogu se odijeliti.Čovjek može biti sretan samo onda, ako traži prvu svoju svrhu, tj. da svim svojim silama časti i slavi Boga. Krist nam daje uzor.On je rekao nebeskom Ocu:" Ja sam te proslavio na zemlji; djelo sam izvr - šio koje si mi dao da činim.I sad ti, Oče, proslavi mene". (Iv 17,4-5)

STVARANJE JE DJELO ČITAVOG PRESV.TROJSTVA.Sve su tri božanske osobe jedno počelo koje je izvršilo stvaranje.Samo,budući da Ocu pripisujemo svemogućnost, pripisujemo i stvaranje.

SV.PISMO na vrlo jednostavan način opisuje stvaranje svijeta .. Najstarija i najčas nija povijest ljudskog roda počinje:" U po - četku stvori Bog nebo i zemlju ".Kad kažemo u početku, ne mislimo u početku vječnosti , jer vječnost nema ni početka ni svršetka.U početku znači u početku vremena, jer je Bog zajedno sa svijetom stvorio i vrijeme.

SVEMOGUĆI JE BOG MOGAO STVORITI sav svijet u jedan trenutak, ali je njegova mud-

rost drukčije odredila.Prema Sv. Pismu on je stvorio svijet u šest dana. Prvi je dan stvorio svjetlo, drugi dan atmosferu koja o kružuje našu zemlju, treći je dan odijelio kopno od vode te su na kopnu počele rasti bi ljke, četvrti dan stvori planete na svodu ne beskom, peti dan stanovnike vode i zraka:ri- be i ptice, šesti dan ostale životinje i na- pokon samog čovjeka.Kako je to jednostavan o pis!

BEZVJERSKA ZNANOST NAPADA taj opis kao neistinit. No potrebno je naglasiti Sv. Pismo ne piše nikakav znanstveni traktat. Ono želi naglasiti da je Bog Stvoritelj svega. I to je vrlo važno.

Što kaže Sv. Pismo da je Bog stvorio svijet u šest dana, tim nije rečeno DA SU TO DANI OD 24 SATA. To mogu biti duži ili kraći razmaci vremena.A da se ne radi točno o danu od 24 sata, vidi se i po tome, što je Bog stvorio sunce četvrti dan, a ono određuje svojim izlaskom i zalaskom dužinu dana.

Imaj uvijek na pameti da je Bog sve stvorio. Sva su stvorenja sretna na svoj način. Osobito mora biti sretan čovjek, a bit će,ako slavi Boga. Stoga štuj svoga Stvoritelja, osobito svetkuj dan Gospodnji.

\+ + +

8. BOG JE STVORIO ANĐELE

Bog je Stvoritelj vidljivog i nevidljivog svijeta. Vidljivi svijet sačinjavaju stvorenja koja možemo zapazti osjetilima, a nevidljivi svijet čine anđeli. Anđeli su najodličniji i najuzvišeniji stvorovi, čisti duhovi.

KRALJ JE HEROD počeo mučiti neke crkvene ljude. Pogubio je Jakova, a sv. Petra je uhvatio, bacio u tamnicu i predao ga četvorim stražama, svaka od četiri vojnika, da ga čuvaju. Petar je jedne noći spavao među dvojicom vojnika, okovan u dvoje verige, a stražari su pred vratima čuvali tamnicu. No anđeo Gospodnji pristupi i kucnuvši Petra u rebra probudi ga govoreći: "Ustani brzo! .... Opaši se i obuj obuću svoju ..... Obuci haljinu svoju i ajde za mnom!" Petru spadoše verige s ruku, učini sve što mu je anđeo rekao i pođe za anđelom. Petar je mislio da vidi viđenje, ali kad su prošli kroz gradska vrata koja se sama otvoriše, dođe Petar k sebi i reče: "Sad zaista znadem da je Gospodin poslao anđela svojega te me izbavio iz ruke Herodove i od svega čekanja naroda židovskoga". (DA 12,1-12) Bog je dakle, poslao anđela da izbavi Petra.

Anđeo dolazi od grčke riječi, A ZNAČI GLASNIK, jer je Bog često slao anđele k ljudima kao svoje glasnike. To su čisto duhovna bića, bez tijela, obdarena razumom i voljom. Po svom duhovnom biću oni su sličniji Bogu, nego ostala stvorenja, daleko nadvisuju ljude svojim razumom i duhovnim snagama, pa bolje spoznaju Boga i obdareniji su moću više nego ljudi. Uz te naravne darove Bog im je dao i vrhunaravni dar, posvetnu milost, po kojoj su djeca Božja i baštinici Božji.

Iz objave znamo da svi ANĐELI NISU JEDNAKI, nego da se međusobom razlikuju naravnim i vrhunaravnim darovima. Dijele se u devet vrsta ili kora: anđeli, arkanđeli, sile, moći, vlasti, gospodstva, prijestolja, kerubini i serafini.

Kad je Bog stvorio anđele, nije IM ODMAH DAO VJEČNO BLAŽENSTVO, nego ih je stavio na kušnju da blaženstvo zasluže slobodnom voljom. Jedni su izdržali kušnju, a drugi nisu. Koji su izdržali, nagradio ih je, a koji nisu, odbacio ih je od sebe. Redovito se drži da su odbačeni anđeli sagriješili ohološću, tj. da su htjeli biti slični Bogu.

Anđeli, koji su ostali vjerni Bogu, jesu naši POMOĆNICI I ZAGOVORNICI. Oni nas brane i štite u nevoljama. Budući da ljube Boga, ljube i nas, jer u nama gledaju Božju sliku. Uz to nas oni zagovaraju pred Božjim prijestoljem. Nauka je Kat. Crkve da svaki čovjek čim se rodi, dobiva jednoga anđela čuvara. Pače i ma sv. otaca koji misle da svako pleme i narod ima posebnog anđela čuvara kao što sv. Crkva ima sv. Mihovila.

Neposlušne anđele, koje je Bog kaznio, zovemo ĐAVOLIMA, SOTONAMA, ZLIM DUHOVIMA. Ti zli duhovi napastuju nas iz zlobe i zavisti da nas zavedu na grijeh i tako vječno upropaste. Oni mrze Boga pa mrze i sva njegova djela, osobito čovjeka. Oni zavide čovjeku koje ga je Bog po milosti visoko uzdigao i pozvao da zauzme mjesto njihovo.

Poslije dolaska Spasitelja Isusa mnogo se umanjila MOĆ ZLIH DUHOVA. No u Kristovo doba - vidimo iz Sv.Pisma - da je đavao mnoge opsjedao, oduzimao ljudima dar sluha i govora, davao im izvanrednu snagu itd.Danas je njihova moć mnogo opala,no i danas nas oni napastuju kao što su napastovali Isusa, pravednog Joba i druge svece. Zato nas upozoruje sv.Petar:"Budite trijezni i bdijte, jer protivnik vaš đavao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proguta". (I Petr. 5,8)

Sudbina dobrih i zlih anđela DAJE NAM SPASONOSNIH OPOMENA. Ako su anđeli, čisti duhovi, uza sve naravne i vrhunaravne darove, i pak sagriješili,kako tek mi moramo raditi sa strahom i trepetom oko spasenja svoje duše ? Ne smijemo se previše pouzdavati u se, u milosti koje nam je Bog dao, u kreposti koje smo stekli, nego nastojati uz pomoć Božju pouzdano i ponizno oko ljubavi Božje.

Sve nas to potiče da štujemo dobre anđele.Misli na prisutnost svoga anđela čuvara. Ne usudi se griješiti pred anđelom čuvarom, kao što ne bi griješio pred jednim poštenim čovjekom. Često mu se moli da ti bude u pomoći, pa će on prikazati Bogu tvoje potrebe.

Posebno se čuvaj zlog anđela, đavla. Ne pridaji nikoga sotoni.Bori se protiv sotone molitvom, zazivanjem imena Isusa i Marije, znakom sv. križa, blagoslovljenom vodom i drugim blagoslovinama:npr. križećem ili medaljicom oko vrata.

9. BOG JE STVORIO ČOVJEKA

Anđeli su najodličnija stvorenja Božja, a čovjek je najodličniji stvor vidljivoga svijeta.Bog je na početku stvorio veliko mnoštvo anđela, a od ljudi je stvorio samo jedan par da budu praroditelji ljudskog roda , Bog je postavio čovjeka za gospodara svih vidljivih stvorenja.Sve je Bog stvorio na slavu i za dobro čovjeka.

PETAR LECOMTE DE NUY, poznati učenjak svjetskog glasa, direktor instituta za visoke nauke na Sorboni, pisac mnogih djela iz područja biologije, koji je umro 1947. g. s križem u ruci,piše na jednom mjestu:"Mi promatramo pet temeljnih neospornih točaka:početak života koji se očituje u bićima najjednostavnijih organizama; razvitak života prema sve više razvijenim formama; stvarni plod tog razvitka čovjeka i njegov mozak;postanak misli i moralnih i duhovnih ideja;spontani i nezavisni razvitak tih ideja u različitim dijelovima zemaljske kugle". Zatim ističe da se ni jedan od tih slučajeva ne može znanstveno objasniti.Nemoguće je ustvrditi da je postanak života, njegov razvitak i očitovanje djelovanja mozga nastalo slučajno.Te nam riječi govore da je znanost nesposobna da protumači duševni život čovjeka.Što je nemoguće znanosti,to može Božja objava.

Sv. Pismo govori o stvorenju čovjeka:"Učini Bog čovjeka od praha zemaljskog i udahnu mu u lice dah života.Tako postade čovjek živo biće". BOG JE STVORIO ČOVJEKA na sliku

i priliku svoju, stvori muža i ženu, zapovje di im da rastu i da se množe i da gospodare svijetom.Prvi se čovjek zvao Adam a žena Eva.

Bog je obdario čovjeka NARAVNIM I NADNARAVNIM DAROVIMA.Naravni su darovi: tijelo koje je stvoreno od praha zemaljskoga, sašta vljeno od elemenata, i neumrla duša koja nije sastavljena, a ima razum i volju.Po svojoj duši čovjek sličan Bogu, neizmjerno savršenom duhu, po duši je sposoban i pozvan da bude vladarom svega vidljivoga svijeta.

Najdragocjeniji dar, koji je Bog dao prvom čovjeku, jest POSVETNA MILOST.Po toj milosti prvi je čovjek sudjelovao u božanskom životu, bio djetetom Božjim i baštinikom Božjim, na poseban način sličan Bogu.Osim toga dara Bog je dao prvom čovjeku i druge darove: smio je živjeti u raju zemaljskom u posebnoj blizini Božjoj, nije osjećao neurednе sklonosti k zlu, rad mu nije bio teret , bio je bez bolova i pošteđen od same smrti . Sve te darove zovemo rajskim darovima. I svi su ti darovi imali prijeći na sve ljude.

Iz tog biblijskog opisa proizlaze jasno TRI STVARI 1. čitavo je današnje čovječanstvo proizašlo iz jednog istog para;2. čovjek je sastavljen od tijela i duše; 3. duša ne može nastati preobrazbom nežive ili žive materije: ona je stvorena neposredno od Boga . U tim trima točkama ne može biti nikakav sukob između znanosti i vjere.

No s tom se naukom ne slaže MATERIJALISTI KOJI NE PRIZNAJU NIŠTA OSIM MATERIJE.Oni tvrde da čovjek nema duše i da potječe od

zajedničkog predka od koga potječe i majnun. Svoje mišljenje nastoje dokazati zakržljalim organima kod čovjeka, sa sličnošću ljudskog organizma s organizmom drugih sisavaca i paleontlogijom.No zakržljali organi ne iščezavaju i redoviti imaju svoju svrhu; čovječji i majmunski organi su potpuno različiti svojstava , a antropologija dokazuje da fosili lubanja, koje su slične majmunima, nisu stariji, nego su jednako stari ili mlađi od fosila lubanja koje sliče čovjeku.

Materijalisti ne pošažu dostatnu važnost ljudskom RAZUMU I GOVORU, da se raspravlja o razlici između čovjeka i majmuna. Čovjek misli i razmišlja, pali vatru, pravi oružje i oruđe, a majmun to nije nikada činio.Čovjek svojom voljom hoće krepost, savršenost, istinu, vjeru , a majmun to nikada nije htio.Čovjek osjeća moralni zakon, grižnju savjesti, a životinja to ne osjeća. Čovjek ima dar govora, jer ima što da reče, jer ima duševni život, a životinja ne zna govoriti, jer nema što da reče.

Budi ponosan što si djelo svemogućega i premudrog Boga. Čuvaj sliku Božju u sebi neokaljanu.Više cijeni duše i vrhunaravne darove, nego tijelo.

\+ + +

10. NAŠA DUŠA

Teško je naći čovjeka koji gleda u mrtvaca a da u isti mah ne osjeti strah ili da ne pomisli: da li sa smrću završava svaki život. Svaki dan mnogi ljudi umiru . Njihovo se tijelo pokapa i postaje hrana crvima, rastvara se u sastavine iz kojih se sastojalo.Da li iza smrti ostaje nešto od čovjeka? Od tog pitanja zavisi smisao života i čitava čovjekova budućnost.

Pripovijeda se da je jednom došao PAPI BENEDIKTU XII jedan ambasador da moli milost za svog vladara, a papa je nije mogao udijeliti po savjesti. Zato odgovori ambasadoru:"Pođite i recite svome vladaru da mi je vrlo žao što ga ne mogu zadovoljiti.Recite mu kad bih imao dvije duše da bih rado jednu reskirao za nj, a drugu spasio za se. No kako nemam nego jednu dušu, ne mogu je izgubiti da zadovoljim njegovim željama".Tim je riječima papa potvrdio istinu da ima neumrlu dušu i da se mora brinuti za njezino spasenje.

Kad promatramo kamenje, vidimo da je ono bez ikakva života.Promatramo li travu,zapažamo da ona niče , raste i da ugine. To je najjednostavniji oblik života. A ako gledamo životinje, nije teško uočiti kako one gledaju ,slušaju i miču se.Njihov je život savršeniji od života biljaka, trave. Naprotiv promatramo li čovjeka, vidimo da on gleda, sluša , osjeća, da zna misliti i da se slobodno odlučuje na čine koje vrši. U

nečemu ima čovjek nešto zajedničko s biljkama i životinjama, ali se od njih mnogo razlikuje, jer biljke i životinje ne mogu razmišljati i slobodno se odlučivati. Po tome po čemu se čovjek razlikuje od biljaka i životinja jest RAZUMNO BIĆE i kažemo da ima dušu.

MATERIJALISTI tvrde da ne postoji ništa izvan materije, stvari.Sav je svijet i čovjek u njemu skup materijalnih čestica.Prema tome oni u čovjeku ne vide ništa osim materije, pa re priznaju duhovnu dušu. Oni uče da je mišljenje i samoodlučivanje posljedica djelovanja živčanog sistema i moždana. No ni veličinom ni zavojima mozga oni ne mogu protumačiti naše duševne radnje.

Vjera i prava nauka nas uče da mi osim tijela IMAMO I DUŠU. Duša je duhovna, nije sastavljena od elemenata kao tijelo, zato to ne može ni umrijeti. Dušu ne dobivamo od svojih roditelja kao i tijelo, nego nam je stvara dobri Bog u času našega začeća.Naša duša,budući da nadvisuje tijelo, ona je vrijednija od tijela. Po njoj se razlikujemo od materijalnih stvorova, po njoj sličimo Gospodinu Bogu . Evo nekih dokaza da imamo duhovnu i neumrlu dušu:

1. Nauka je dokazala da se naše tijelo neprestano mijenja. Neki drže da se ono mijenja sporije, a neki da se mijenja brzo. Istina je da se čovjek, koji doživi običnu starost, promijeni više puta. Ipak starac kaže:ja sam to učinio kad mi je bilo sedam godina,dvadesst , trideset godina ..... To znači da u njemu ima nešto što je STALNO KROZ ČITAV NJE

GOV ŽIVOT.

2. Ima ljudi koji kroz čitav život čine dobro, a nikada nisu primili nagradu, a ima ih koji čine zlo, a nikada nisu kažnjeni.No POSTOJI PRAVEDNOST koja nagrađuje dobro i kažnjava zlo.Ako čovjek nije nagrađen ili kažnjen kroz ovaj život, mora primiti nagradu i kaznu na drugom svijetu. A to ne može primiti, ako nema neumrlu dušu.

3. Opstojnost naše duše potvrđuje i VJERA SVEGA ČOVJEČANSTVA. Ljudi prave spomenike i grobnice pokojnicima, balsamiraju mrtvace, a to se ne da protumačiti bez vjere, ako su ljudi posve nestali, ako im nije ostala neumrla duša.Pametan čovjek ne podiže spomenik životinjama.

Osim tih dokaza mogli bismo navesti i druge dokaze, ali nije potrebno. I ti su dokazi dovoljni da nas uvjere u opstojnost naše duše. ČOVJEK JE VELIK JEDINO PO SVOJOJ DUŠI. Krist je umro na križu radi spasenja naših duša. Uzalud nam je da dobijemo čitav svijet, ako izgubimo svoju dušu.

Cijeni svoju dušu . Nastoj oko njezina spasenja dobrim djelima.Nikomu za volju ne izlaži pogibli spasenje svoje duše.

\+ + +

11. ISTOČNI GRIJEH

Bog je stvorio prvi bračni par Adama i Evu. Smjestio ih je u zemaljski raj, obdario naravnim i vrhunaravnim darovima.Vrhunaravne darove nije im morao dati, ali im ih je dao iz čiste ljubavi. No ipak da sačuvaju te vrhunaravne darove, morali su izdržati kušnju. Nisu je izdržali, prekršili su Božju zapovijed i sagriješili za se i za sve potomstvo.

SV. PAVAO u poslanici Rimljanima na veličanstven način govori o prestupku naših praroditelja i o opravdanju koje smo primili po Isusu Kristu.Apostol kaže:" Kao što po jednomu čovjeku uđe na svijet grijeh i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude, jer su svi sagriješili .... Kao što po grijehu jednoga dođe osuđenje na sve ljude, tako i po pravdi jednoga dođe na sve ljude opravdanje koje daje život. Jer kao što nepokornošću jednoga čovjeka mnogi postadoše grešnici, tako će i pokornošću jednoga mnogi postati pravednici. (Rim 5,12-20)

Bog je dao prvom čovjeku jednu LAKU ZAPOVIJED: da ne smije jesti s jednog drveta usred raja. No đavao je nagovorio Evu, Eva svoga muža Adama.te su jeli zabranjeno voće.To je grijeh koji je upropastio prve ljude i njihove potomke. Strahota je tog grijeha u tome što su prvi ljudi voljeli slušati sotonu nego Boga.Radi toga su upali u nemilost Božju i bili istjerani iz raja zemaljskoga.

U čemu je zapravo bit ISTOČNOG GRIJEHA? Crkveni učitelji uče da se istočni grijeh sastoji u manjku prvotne svetosti i pravednosti koju je Bog dao i u prouzročenom neredu u ljudskoj naravi.

Adam je primio prvotnu svetost i pravednost za se i za sve potomstvo, ali kad ju je IZGUBIO ZA SE, IZGUBIO JU JE I ZA SVE POTOMKE. On je bio od Boga određen za glavu svega čovječanstva, za zakonitog predstavnika svih ljudi. I kad je on izgubio Božje djetinjstvo, izgubio ga je kao glava svih ljudi za sve ljude. U Adamu kao glavi bili su sadržani svi ljudi kao u klici, zato su u Adamu svi ljudi sagriješili. Za nas je istočni grijeh manji nego i jedan laki grijeh naš, jer je manje svojevoljan, ali je teži od najvećeg grijeha zbog zla koje je prouzročio.

Istočni grijeh kao i svaki drugi grijeh POVLAČI ZA SOBOM KAZNU. Zato ga je Bog kaznio. Najgora je kazna gubitak posvetne milosti. Adam je izgubio posvetnu milost za se i za potomstvo. On i njegovi potomci bez posvetne milosti nisu više djeca Božja niti imaju pravo na Božje baštinstvo. Oni ljudi, koji umru samo a istočnom grijehu, neće biti osuđeni na vječne muke u paklu, ali neće imati ni vječno blaženstvo u nebu. Vjerojatno će biti dionici nekog naravnog blaženstva.

Druga je zla posljedica istočnog grijeha NEZNANJE, POŽUDA I SKLONOST NA ZLO. Radi istočnog grijeha potamnio je ljudski razum, oslabila volja, strast se ojačala. Sv. Pavao tu zlu posljedicu istočnog grijeha nazivlje "zakonom grijeha".

Zle posljedice istočnog grijeha jesu muke, boli nevolje i sama smrt u životu ljudi. Bog je prokleo Adama da će u znoju lica svoga jesti kruh svoj, a Evu da će u bolima rađati djecu. Ljudski je život poslije istočnog grijeha neprekidni lanac boli.

Može nekomu biti čudnovato kako se slaže s Božjom pravednošću i milosrđem tako zle posljedice grijeha za Adama i njegove potomke. No moramo imati na pameti da se tu radi samo o vrhunaravnim dobrima. Bog nije bio dužan da dade čovjeku vrhunaravna dobra nego je to učinio iz čiste ljubavi.

Zadovoljštinu za istočni grijeh kao i za sve druge grijehe dao je Isus Krist. Sv. Pavao veli: "Ako prestupkom jednoga mnogi umriješe, mnogo se obilnije izlila milost Božja i dar u milosti jednoga čovjeka Isusa Krista za mnoge". (Rim 5,15)

Istočni nam grijeh pokazuje kako je strašan svaki grijeh koji mi činimo i kako ga Bog kažnjava. Zato se čuvaj svakog grijeha. Zahvali dobrom Isusu koji te je oslobodio od istočnog grijeha i koji ti je dao sredstva da nadvladaš njegove posljedice.

\+ + +

12. BOŽJA PROVIDNOST

Ima ljudi koji drže da je Bog stvorio svijet, ali misle da se više za nj ne brine. Oni poimlju Boga kao nekog graditelja koji je napravio kuću i više se za nju ne stara. To ne odgovara istini. Bog je sve stvorio , svemu odredio svrhu, sve uzdržava i upravlja.

Obraćenik na katoličku vjeru SERGIJE STEIN priča kako je velikm ruski vojskovođa ALEKSANDAR SUVOROV bio iskren i dubok vjer - nik. Pobožno je štovao Boga u svom srcu, pa je i izvana pokazivao svoju pobožnost kleče- ći i moleći kroz čitave noći. Jednom su u njegovoj prisutnosti govorili o sretnim slučajevima. Suvorov tada usklikne:" Smiluj se, Bože, kako je to lijepo! Jučer je bila slučajnost, danas je slučajnost, sutra će biti slučajnost .... A molim vas kad djelu- je Božja providnost?" Tim je htio pokazati da sa svime upravlja Božja Providnost.

Bog je stvorio svijet i on ga NEPRESTA- NO UZDRŽAVA , da se ne uništi, čuva ga od razornih utjecaja i bez Božjeg djelovanja svijet bi odmah prestao djelovati, vratio bi se u ništa. Osim toga Bog vlada svijetom.SA SVIM UPRAVLJA I SVE VODI K CILJU. Svojim bo- žanskim okom bdije nad svime što se zbiva u svijetu.Nema zbivanja u neživoj prirodi, ne- ma događaja u povijesti, nema pokreta u lju dskom srcu što Bog ne bi znao, o čemu ne bi vodio računa, što ne bi htio ili pripustio . Činom razuma i volje upravlja sve po savrše nom redu koji je uspostavio.

Božja se providnost proteže na sve stvari,ALI POSEBNO NA ČOVJEKA . Za čovjeka se Bog brine na dva načina. Najprije na taj način što je čovjek i sam nosilac providnos- ti ukoliko se čovjek skrbi za se svojim slobodnim činima.Zatim ukoliko je i sam predmet Božje providnosti, ukoliko se Bog brine za nj. Ukoliko se čovjek brine za se, tu može biti manjak, jer može svoju slobod- nu volju zlorabiti, a ukoliko se Bog brine za čovjeka tu ne može biti nikakva manjka i nedostatka. Što je čovjek vjerniji Bogu, to se Bog više brine za nj.Psalmista veli:"Go spodine je blizu svih koji ga zazivlju, svih koji ga zazivlju u vjernosti.Želju ispunja onima koji ga se boje, vapaj njihov čuje i spašava ih ". (Ps 245,18-19)

Ova duboka istina ULIJEVA NAM VELIKU UTJEHU I NADU u životnim patnjama.U svakoj prigodi života moramo biti uvjereni da nad nama bdije oko dobroga nebeskog Oca. On nas ljubi i želi nam dobro.On neće dopustiti da trpimo više , nego što možemo podnijeti.Zato moramo biti strpljivi u nevoljama, puni pouz- danja u Božju pomoć, ne smijemo se plašiti, nego biti sigurni da nam ni đavao ni opaki svijet ni naše tijelo neće škoditi spasenju .

No nekima je teško SLOŽITI BOŽJU PRO - VIDNOST S NEVOLJAMA I BOLIMA koje ljudi trpe.Bog pripušta kušnje na čovjeka zbog raz- ličitih razloga:1. da ga kazni za grijehe ; 2. da ga iskuša u vjernosti; 3. da ga odvra- ti od grešna života; 4. da ga što bolje po- reže s otajstvenom glavom, - Kristom koji je trpljenjem otkupio svijet i ušao u slavu.

Nekima je još teže shvatiti zašto Bog PRIPUŠTA TOLIKE GRIJEHE LJUDI. Na to možemo odgovoriti: Bog neće zla ni grijeha, ali ga ipak pripušta, jer je dao čovjeku slobodnu volju i jer i zlo zna obratiti na dobro. Najdragocjeniji dar kojim je Bog obdario čovjeka jest slobodna volja. Čovjek može svojom voljom pristati uz dobro, ali može pristati i uz zlo.

Da Bog nije dao čovjeku slobodnu volju, TADA NE BI IMALA NIKAKVU VRIJEDNOST ČOVJEKOVA DOBRA DJELA. Što bi vrijedila ona pokornička djela kršćanskih pustinjaka, što bi značila herojska postojanost Kristovih mučenika, što bi bilo od divnih kreposti kojima su bili urešeni Božji sveci? Zato Bog nije ništa kriv, ako čovjek zloporabi svoju slobodnu volju.

Svaki čovjek mora uvijek imati na pameti da ga dobri BOG PRATI NA SVAKOM KORAKU. Ništa nam se ne može dogoditi bez Božje volje ili Božjeg pripuštenja. A Bog kao dobri naš Otac nikada nas neće zapustiti. Preko proroka Izaije on veli: "Zaboravi li žena djetešce svoje? Ne smiluje li se plodu tijela svojega? A da bi ga i zaboravila, ja ne zaboravljam tebe". (Iz 49,15)

Imaj pouzdanje u Božju providnost. Nemoj klonuti duhom kad te snađe kakva nevolja. Bog ti neće dati više nego što možeš podnijeti. Nemoj biti poput apostola za vrijeme oluje na moru, pa da i tebe Isus ukori: "Što ste bojažljivi, malovjerni" ? (Mt 8,26)

13. ISUS OBEĆANI MESIJA

Drugi članak vjerovanja započinje riječima: "I u Isusa Krista". Ime Isus znači Spasitelj, a Krist znači Pomazanik. Isus je uistinu naš Spasitelj, jer nas je spasio od vlasti sotone. On je i naš Pomazanik. U starom su Zavjetu bili pomazani uljem proroci, svećenici i kraljevi. Isus je naš Prorok, jedini Učitelj, koji nam je objavio tajne Božje. On je naš veliki svećenik koji je sebe prikazao za žrtvu radi našega spasenja. On je naš kralj, jer je osnovao i vodi duhovno kraljevstvo za spas ljudi. On je doista Mesija, Spasitelj i Pomazanik, koga nam je Bog obećao preko proroka u Starom Zavjetu.

DR KARLO STERN (rođen 1905.g.) Židov, liječnik, prisustvovao je jedne subote navečer u Münchenu tumačenju biblije. Neki mladi profesor tumačio je Izaijino proročanstvo o Mesiji. Na koncu se taj profesor pita nije li Isus obećani Mesija, ali odmah je odbacio tu tvrdnju kao ludost. No Stern nije prihvario njegovu tvrdnju, nego je stao istraživati tu okolnost. I zbilja proučavanje ga je dovelo do zaključka da je Isus Krist središte svega svijeta i da je on pravi Bog. Radi tog uvjerenja obratio se je na katoličku vjeru 1943.g. Dakle. proučavanje proročanstva o Kristu i ispunjenje tih proročanstva dovelo je Sterna u krilo Crkve.

Proroci u Starom Zavjetu imali su zadaću da SAČUVAJU VJERU U BUDUĆEG SPASITELJA s jedne strane, a s druge strane da PREDOČE

NJEGOVU SLIKU. Oni su do majmanjih sitnica o crtali život Isusov od kolijevke do Uzašašća na nebo, te silaska Duha Svetoga i raširenja sv.Crkve koju je Isus osnovao.

Proroci su potanko prorekli Isusovo RODJENJE I DJETINJSTVO. On će se roditi od čiste Djevice, iz roda Davidova , u gradu Betlehemu, mudraci će doći da mu se poklone, a zbog njegova rođenja bit će poklana nevina djeca.Prorok Izaija veli:"Eto Djevica će začeti i roditi sina i nadjenuti mu ime Emanuel". (Iz 7,14) A prorok je Danijel proročkao tačno i vrijeme kad će se roditi.

Proroci opisuju i ŽIVOT ODRASLOG MESIJE. Crtaju ga kao muža koji ima smilovanja s pogreškama i zlodjelima ljudi, koji će olakšavati zemaljske boli i nevolje. Izaija veli:"On će sam doći da vas otkupi.Tada će otvoriti oči slijepima, i uši gluhima otvorit će se ". (Iz 35,4-5)

Osobito proroci crtaju MUKU ISUSOVU.Bit će izdan za 30 srebrnika od jednog učenika , vodit će se kao janje ne otvarajući svojih usta, narod će ga prezreti i zgaziti kao crva, bit će udaran po licu i popljuvan,ubrojit će se među zločince, probost će mu ruke i noge, umrijet će najsramotnijom smrću.Izaija prorokuje:"Dao je život svoj na smrt i ubrojen je među zločince i nosio je grijehe mnogih, i molio se za zločince". (Iz 53,12)

Napokon proroci u duhu gledaju kako će Isus USKRSNUTI OD MRTVNIH I UZAĆI NA NEBO ; kako će SIĆI DUH SVETI te kako će se osnovati i vječno trajati Mesijino kraljevstvo,sv. Crkva.

Uz proročanstva nalazimo u Starom Zavjetu i mnoge TIPOVE, SLIKE, budućeg Spasitelja. Izak, koji je nosio drva na brdo, slika je Isusa koji je nosio križ. Josip je prodan od braće kao i Krist od svog učenika Jude. Melkizedek je prikazao Bogu kruh i vino kao što je to učinio i Krist. Mojsije je bio posrednik između Boga i ljudi, a Krist je to u mnogo višem smislu. David, koji je ubio Golijata, predočuje Krista koji je svladao sotonu. Kao što je krv vazmenog janjeta spasila izraelsku djecu u Egiptu tako je krv Isusova spasila sve ljude. Mjedena zmija predočuje golgotski križ.

Proroštva, tipovi i slike na stotine godina prije dolaska Isusa Krista na ovaj svijet navješćuju njegov dolazak, ocrtavaju njegovu osobu, opisuju njegovu službu. S pravom veli Isus: "Vi istražujete Pisma, jer mislite da imate u njima život vječni, i ONA SVJEDOČE ZA MENE." (Iv 5,39).

Zahvali Gospodinu Bogu što je poslao obećanog Mesiju da i tebe spasi i otkupi.Prigrli Spasitelja i budi mu vjeran da postigneš život vječni.

\+ + +

14. ISUS SIN BOŽJI

U drugom članku vjerovanja izjavljujemo svoju vjeru u Isusa Krista, Sina Božjega jedinorođenoga, Gospodina našega. Tom izjavom pokazujemo da je Isus Sin Božji, pravi Bog i naš Gospodin.

Jednom je zgodom božanski Spasitelj došao u okolinu Cezareje Filipove i zapitao svoje učenike: "Za koga ga drže ljudi?" Oni mu odgovoriše da ga jedni smatraju za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, neki za Jeremiju ili za jednoga od proroka. A potom ih zapita za koga ga oni drže. Na to pitanje PETAR odgovori: "Ti si Krist, Sin Boga živoga." Isusu se svidio taj odgovor, pa reče Petru:"Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer tijelo i krv nije to tebi objavila, nego Otac moj koji je na nebesima." (Mt 16,13-17).

Isus je jedinorođeni Sin Božji. Od vijeka je rođen od Oca. Iste je naravi s Ocem.Zato nije ništa manji ni veći od Oca. Po njemu je sve stvoreno što je na nebu i na zemlji . Zato je Gospodar svega. U njemu stanuje sva punina božanstva, kako veli sv.Pavao, pa smo mu dužni božansko poštovanje i klanjanje. Božanstvo Isusa Krista bez sumnje je najvažniji članak kršćanske vjere, jer s tim člankom pada ili stoji čitava kršćanska vjera. Ne bi imala velike važnosti kršćanska vjera da njezin utemeljitelj nije Bog.

ISUS JE VIŠE PUTA IZJAVIO da je Sin Božji. Jednom je pred Židovima javno rekao:"Ja i Otac jedno smo." Tada Židovi uzeše kamenje

da ga kamenuju. A Isus će im na to: "Mnoga sam vam dobra djela pokazao od Oca svojega,za koje me od ovih djela kamenujete?" Oni mu rekoše: "Za dobro te djelo ne kamenujemo, nego za grdnju na Boga što se, premda si čovjek , gradiš da si Bog." Isus ne opozivlje ono što je rekao, nego veli: "Ako meni ne ćete vjerovati, djelima vjerujte da upoznate i da se uvjerite da je Otac u meni i ja u Ocu." (Iv 10,22-38). Isus se tim riječima pozivlje na svoja djela da dokaže istinu o svom božanstvu.

MNOGA SU DJELA koja govore u prilog Isusova božanstva, ali ćemo navesti samo tri:
1. Svetost njegova života. U svom životu očitovao se kao pravi Bog, a ne kao čovjek.I najljućim neprijateljima mogao je reći: "Tko će od vas dokazati kakav grijeh?" Nitko na njemu nije mogao zapaziti ni sjenku grijeha;
2. Čudesa. Za svog života učinio je mnoga čudesa:. pretvorio je vodu u vino, jednom je riječju umirio oluju, nahranio je pet tisuća ljudi sa pet hljebova i dvije ribe, ozdravio je u tren oka mnoge bolesnike, uskrisivao mrtve, a na koncu je uskrsnuo i sam sebe.
3. Proročanstva. Prorekao je Judi da će ga izdati, Petru da će ga zatajiti, da će Jerusalem biti porušen, da će njegova Crkva trajati itd. Sve se je to potanko ispunilo, a ta djela može učiniti jedino Bog.

I sam je OTAC NEBESKI posvjedočio da je Isus njegov jedinorođeni Sin. Kod Isusova krštenja Otac govori: "Ovo je sin moj ljubezni koji je po mojoj volji." (Mt 3,17) A kod preobraženja slično veli: "Ovo je Sin moj ljubezni koji je po mojoj volji,njega slušajte." (Mt 17,5)

I PROROCI Starog Zavjeta govore da će Isus biti Bog. Među ostalima prorok Izaija veli: "Rodi nam se dijete, sin nam se dade . Vlast počiva na plećima njegovim. Čudo od savjetnika glasi ime njegovo, jaki Bog, Otac vječni, Knez mira." (Iz 9,5) A sv.Ivan Krstitelj govori za Isusa: "Ja sam vidio i svjedočim da je ovaj Sin Božji." (Iv 1,34).

Božanstvo Isusovo priznaju APOSTOLI I SV. CRKVA. Apostoli su pošli za Isusom, jer su se uvjerili da je pravi Bog. Sv.Ivan priznaje: "I vidjesmo slavu njegovu kao jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine." (Iv 1,14) A sv.Crkva neprestano naučava da je Isus pravi Bog i tu istinu postavlja kao podlogu svoga opstanka i svoga naučavanja.

I mi ss kršćani zovemo djecom Božjom.No mi smo posinjena djeca Božja, a Isus je naravni Sin Božji.

Probudi vjeru u Isusovo božanstvo. Ne stidi se priznati Isusa svojim Bogom. Zahvali mu što je postao čovjekom da te spasi.

\+ + +

15. ZAČET PO DUHU SVETOM

Sv. Crkva smatra istinu o Isusovu božanstvu temeljem svoje vjere i središtem čitave nauke koju propovijeda ljudima.. Jednako Crkva smatra važnom nauku o Isusovoj ljudskoj naravi. Da Krist nije bio pravi čovjek, on nas ne bi mogao otkupiti i dati Ocu zadovoljštinu za naše grijehe. Stoga Crkva neprestano uči da je Isus pravi Bog i pravi čovjek.

Jednom zgodom francuski književnik ADOLF RETTE šetao se u šumi kraj Pariza.Bio je nezadovoljan sa sobom. Mnogi su mu grijesi neprestano padali na pamet, pa je bio vrlo nemiran. Uto spazi nekog starog svećenika koji se šetao kroz šumu i molio časoslov. Najednom čuje Rettć gdje svećenik izgovara riječi: "Et Verbum caro factum est et habitavit in nobis" - I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama." Čuvši te riječi uzdrhtao je u čitavom tijelu. Tiho je ponavljao: I Riječ je tijelom postala... Potrčao je prema svećeniku. Nije znao što bi rekao. No svećenik ga upita: "Što želite,gospodine?" Adolf odgovori: "Zaklinjem vas,gospodine, molite za me." Svećenik mu obeća i blagoslovi ga. To je bila posebna milost za nemirnog Adolfa.

Isus je Bog, ali Bog koji je POSTAO ČOVJEKOM. Kao Bog stvorio je čovjeka, a u vremenu je i sa m postao čovjekom. Sv.Ivan piše u svom evanđelju: "U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše kod Boga i Bog bijaše Ri

ječ." (Iv 1,1) To znači da je Isus = Riječ = Bog. Ali je taj Bog postao čovjekom, utjelovio se je. Sv.Ivan dalje piše: "I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama." (Iv 1,14) To znači Isus je postao tijelom = čovjekom.

Isus Bog uzeo je LJUDSKO TIJELO i LJUDSKU DUŠU, jer tijelo i duša spadaju na ljudsku narav. U prvim stoljećima Crkve bilo je krivovjeraca koji su tvrdili da je Isus uzeo samo prividno tijelo. Crkva je odbacila takvu tvrdnju i osudila krivovjerce. Isus je uzeo pravo ljudsko tijelo. To se vidi iz njegova života. Jeo je i pio, hodao i počivao, govorio i spavao. Njegovo je tijelo bilo mučeno i razapeto na križ. Iza uskrsnuća veli apostolima: "Opipajte me i uvjerite se jer duh nema mesa ni kosti kao što vidite da ja imam." (Lk 24,39).

Isus je uzeo i PRAVU LJUDSKU DUŠU. Njegovo je srce puno ljudskih čuvstava: zlovolj no je radi oskvrnuća hrama; plače nad Jerusalemom i mrtvim Lazarom. U Getsemanskom se vrtu žalosti: "Žalosna je duša moja do smrti." (Mt 26,38) Umirući na križu moli: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj." (Lk 23,46).

To nam svjedoči da je u Isusu prava božanska i prava ljudska narav. Obje su naravi najtjesnijim načinom međusobno sjedinjene i čine samo jednu osobu, i to osobu božansku. Zato je Krist i pravi čovjek i pravi Bog. O njemu možemo reći da je rođen od Boga i da je rođen od Djevice Marije, da je svemogući Bog i siromašno betlehemsko dijete, da je besmrtan i da je umro na križu. Isus o sebi može reći da je manji od Oca, jer je čovjek, i da je jednak Ocu, jer je Bog.

Tu tajnu mi NE MOŽEMO SHVATITI našim slabim ljudskim razumom. No ta se istina ne protivi razumu. I u nama imamo slično sjedinjenje. Mi imamo razumnu dušu i slabo tijelo, pa ipak smo jedan čovjek. Tako je i s Isusom. Iako ima besmrtnu božansku narav i smrtnu ljudsku narav, ipak je jedan Isus.

Isus nije primio ljudsku narav NA ISTI NAČIN kao mi ljudi. I njegova je ljudska duša stvorena od Boga, ali nije primio tijelo, kao ostali ljudi. Da postane čovjekom, izabrao je prečistu Djevicu Mariju. Od Marije uzeo zemaljsko tijelo čudesnim djelovanjem Duha Svetoga. Anđeo veli Mariji: "Duh će Sveti doći na tebe, i sila će te Svevišnjega osjeniti." (Lk 1,35) Mi svaki dan molimo: "I ona je začela po Duhu Svetomu."

Često promišljaj kako se je Isus poni - zio kad je postao čovjekom. Kad štuješ presveto Srce Isusovo, pomisli da je to Srce Božje, a kad primaš tijelo Isusovo, pomisli da je to Tijelo Božje. Ljubi Isusa koji je iz ljubavi prema tebi postao čovjekom.

\+ + +

16. ROĐEN OD DJEVICE MARIJE

Isus se utjelovio, postao je čovjekom, uzeo je ljudsku narav. Ali od koga je uzeo čovječje tijelo? Anđeo Gospodnji odgovara na to pitanje: "Ne boj se, Marijo, jer si našla milost u Boga. Evo, začet ćeš i rodit ćeš Sina i nadjeni mu ime Isus, On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega." (Lk 1, 30-32). Dakle, Isus je rođen od Djevice Marije.

U petom je stoljeću carigradski patrijarh NESTORIJE stao naučavati da su u Isusu dvije osobe: božanska i ljudska i da je božanska osoba stanovala u ljudskoj kao u svom hramu. Prema toj nauci Marija nije Majka Božja, nego da je rodila samo Isusa čovjeka, u kome se kasnije nastanila druga božanska osoba. Protiv ove nauke ustao je sv. Ćiril Aleksandrijski. Nestorije nije htio popustiti, pa je sazvan opći sabor u Efezu. Na saboru je sudjelovalo preko dvije stotine saborskih otaca, a izvan crkve, u kojoj se održavao sabor, vjernici su čekali u velikom broju. Čekali su odluku biskupa od jutra do noći. A kad je bilo objavljeno da je Nestorijeva nauka osuđena, vjernici su stali klicati: "Neprijatelj Djevice je pobijeđen. Živjela Marija! Slava velikoj, uzvišenoj, preslavnoj Bogorodici. Živjela Marija!" To nam svjedoči kako i učeća Crkva, i vjernici štuju Mariju kao Majku Božju.

Marija je ZAČELA I PORODILA ISUSA koji u jednoj osobi ima božansku i ljudsku narav. Bog ju je od vijeka izabrao za Majku svoga jedinorođenog Sina. Zato je s pravom nazivljemo Majkom Božjom.

Budući da je Marija MAJKA BOŽJA, to ona svojim dostojanstvom i svojom čašću nadvisuje sva druga stvorenja. Jer je Majka Božja, ona je bez grijeha začeta i na nebo uznesena. Jer je Majka Božja, zato je silno moćna kod Gospodina Boga. Sveci nas uče da je Bog mogao stvoriti veći svijet i veće nebo, ali da nije mogao stvoriti veću Majku od Marije. Marija je najuzvišenije stvorenje Božje.

Iako je Marija postala Majkom Isusovom, ipak je uvijek OSTALA DJEVICA. U običnom se životu isključuju ova dva pojma: materinstvo i djevičanstvo. Tko postane majkom, ne može više biti djevicom. Kod Marije se ta dva pojma ne isključuju: ona je Majka i Djevica. U vjerovanju molimo: "Rođen od Marije Djevice." Marija je začela kao djevica, rodila kao djevica i nakon poroda je ostala djevica. Prorok Izaija je prorekao: "Gle, djevica će začeti i roditi sina." (Iz 7,14).

Toj se istini ne protivi Sv.Pismo kad Isusa nazivlje PRVENAC. Taj naziv u Sv.Pismu označuje i sina jedinca, jer je prvenac bio nosilac posebnih prava i dužnosti. Marija je rodila samo Isusa Krista i nije imala druge djece.

Istini da je Marija djevica ne protivi se ni Sv.Pismo kad spominje BRAĆU ISUSOVU. Brat u Sv.Pismu ne označuje samo sinove istih roditelja, nego i rođake i pripadnike istog

plemena. Braća Isusova nijesu djeca Majke Božje, nego djeca njezinih bližih rođaka.

Marijinu se djevičanstvu ne protivi činjenica što Sv.Pismo nazivlje sv.Josipa MUŽEM MARIJINIM. Josip i Marija sklopili su djevičanski brak. Tako je Bog odredio da Isus može izvršiti svoju ulogu na svijetu. Jer je Marija bila zaručena za Josipa, zato je Isus smatran zakonitim, a Marija nije bila kamenovana. Brakom između Josipa i Marije pokazuje se da je Isus potomak Davidov, a uz to je on imao vjernog hranitelja i skrbnika. Josip i Marija bili su čiste duše koje su gojile i othranile Isusa Krista.

Isus, Marija i Josip pokazuju nam divan UZOR KRŠĆANSKE OBITELJI. Središte je te obitelji Isus. Od njega dolazi sva veličina, svetost i uzvišenost sv.nazaretske obitelji. U kojoj obitelji vlada Isus, tu je sreća i zadovoljstvo u najvišem stupnju.

Svi se mi moramo diviti BOŽJOJ MUDROSTI koja je pronašla način kako će Isus doći na ovaj svijet.

Časti Mariju koja ti je rodila Spasitelja. Ona je pristala da rodi Isusa, iako je radi toga mnogo trpjela. Kao Majka Isusova i tvoja je majka, pa je ljubi kao svoju dobru majku.

\+ + +

17. SKROVITI ŽIVOT ISUSOV

Isus, Sin Božji, koji je odlučio da dođe na ovaj svijet i da nas spasi, htio je da provede ljudski život na zemlji u svim različitim stupnjevima ljudskog razvoja. Rodio se kao dijete, razvijao se, rastao kao i ostali ljudi da nam svima dade primjer kako i mi moramo živjeti.

SV.ROKO se rodio u francuskom gradu Montpelieu. Od svojih je roditelja primio pravi kršćanski odgoj. Često je išao s majkom posjećivati bolnice i siromašne. Kad su mu roditelji umrli, uputio se je da posjeti Rim. No do Rima nije došao, jer je na putu vidio kako u mnogim mjestima hara kuga. Dao se odmah na posao da pomaže bijednim gubavcima. Na kraju se i sam zarazi. S pomoću Božjom strpljivo je snosio bolest i ozdravio. Kad je vidio da je posve ozdravio, uputio se kući. Svoj rodni grad nađe u ratu. Budući da ga nitko nije prepoznao, bio je bačen u tamnicu gdje je čamio pet godina i konačno umro. Nikome se nije otkrivao. Ali kad je umro, Bog objavi njegovo ime i sugrađani mu priredišе dotada neviđen sprovod. I naš Spasitelj živio je trideset godina tajnim i skrovitim životom. Osim njegovih bližnjih nitko nije znao da je on Bog.

Isus se RODIO kao i drugi ljudi. Pače, rodio se u skrajnom siromaštvu. Nije ugledao svijetlo svijeta u kući svoje Majke i djevičanskog hranitelja, nego daleko od rodnog mjesta da se ispuni proročanstvo proroka. Ro

dio se u štali među životinjama. Ljudi ga ni jesu htjeli primiti, ali su anđeli navijes - tili njegovo rođenje.

Odmah u svom ranom djetinjstvu počeo je TRPJETI PROGONSTVO. Kralj Herod se pobojao da mu ne odnese zemaljsko kraljevstvo, pa je naredio da se poubijaju sva muška djeca is - pod dvije godine. No Bog, koji je izabrao sv.Josipa za čuvara svog jedinorođenoga Sina poslao je anđela k Josipu da ga upozori na pogibao: "Ustani, uzmi dijete i mater njego- vu pa bježi u Egipat, ... jer će Herod tra - žiti dijete da ga pogubi." (Mt 2,13) U Egip- tu je ostao do smrti Herodove.

Nakon smrti Herodove, sveta se obitelj vratila u svoju siromašnu kućicu u Nazaretu. Josip je bio drvodjelac, a Marija je vršila kućne poslove. ISUS JE OBAVLJAO POSLOVE koji su pripadali staležu njegovih roditelja.Nit- ko nije mogao primijetiti da je on Gospodar neba i zemlje. Od svojih se vršnjaka razliko vao samo u tome što je bio pristojniji i po- nizniji, što je većom marljivošću i poniž- šću, većim veseljem i samoprijegorom vršio svoje dužnosti.

Tajni život Isusov bio je ŽIVOT PONIZNO STI. Ni jednim činom nije pokazao da je Gos- podar neba i zemlje. Ni jednom riječju nije otkrivao svoju božansku mudrost. Sve svoje darove i savršenosti poniżno je sakrivao.

Isusov tajni život bio je i ŽIVOT POS - LUŠNOSTI. Sv.Evanđelje opisuje Isusov život od dvanaeste do tridesete godine: "Siđe s njima i dođe u Nazaret i bio im je poslušan" (Lk 2,51).

Isus je slušao svoje roditelje. Nije trebalo da mu oni nešto naređuju. On je sam znao što treba raditi i rado je radio.

Ima jedan događaj iz Isusova skrovitog života koji su nam evanđelisti posebno zapi- sali. Kad mu je bilo dvanaest godina išao je u jerusalemski hram da izvrši svoje dužnosti prema nebeskom Ocu. On nije bio dužan vršiti Mojsijev zakon, jer je Bog, ali je htio da nam dade primjer. No kad su se Josip i Mari- ja povratili kući, on je ostao u hramu. Na- kon dan hoda Josip i Marija zapaziše da nema s njima dječaka Isusa. Žalosni se vratiše u Jerusalem da ga nađu. I kad ga nađoše u hra- mu među naučiteljima, Majka mu reče: "Sinko, što učini nama tako? Evo otac tvoj i ja ža- losni smo te tražili." Isus na to odgovori: "Zašto ste me tražili? Nijeste li znali da meni treba biti u onome što je Oca moga?" (Lk 2,48-49).

Iz tog se događaja vidi da je Isus i u svom tajnom životu smatrao za najglavniju du- žnost da časti nebeskoga Oca.

Nasljeduj Isusa u njegovu skrovitom ži- votu. On ti daje divan primjer poniznosti,po slušnosti i štovanja nebeskoga Oca.

\+ + +

18. JAVNI ŽIVOT ISUSOV

U svojoj tridesetoj godini Isus je započeo svoj javni život. Kroz tri godine učio je ljude vječnim istinama i odlikovao se u ljubavi prema Bogu i ljudima. Svim ljudima kroz vjekove ostavio je nedostiživ uzor svih kreposti.

Sv.ANTE PADOVANSKI rodio se u Lisabonu, 1195.g. od plemenitih roditelja. Po naravi je imao plemenitu ćud, bistar razum, nevino srce i lijep stas. Bog ga je uz to obdario i vrhunaravnim darovima: rijetkom rječitošću i svetošću, pravom ljubavlju prema Bogu i ljudima. Svoje je darove vješto sakrivao, ali je Bog odredio da upotrijebi sve za spas duša. Obdaren mudrošću i znanjem Duha Svetoga, divno je propovijedao riječ Božju tako da su ljudi grnuli da ga čuju. A kad bi ljudi bili nemarni za riječ Božju, on bi propovijedao ribama koje su ga pomnjivo slušale. Za vrijeme jedne propovijedi zadržao je kišu da ne pada po njemu i po njegovim slušateljima. Uz to je činio mnoga čudesa koja su služila za slavu Božju i dobro ljudi. I poslije svoje smrti Bog je preko njega činio i čini mnoga čudesa. No to je sve blijeda slika onoga što je Krist činio.

Isus je započeo svoje javno djelovanje u 30 godini SVOJIM KRŠTENJEM na rijeci Jordanu. Tada je njegov rođak, sv.Ivan, krštavao. Isus dođe k njemu da i njega krsti. No Ivan se nećkao, jer je znao da je Isus Bog i da je on nedostojan da ga krsti. Ali mu Isus

reče: "Pusti sada, jer tako nam dolikuje da ispunimo svu pravdu." (Mt 3,15) I kad se je krstio, Otac je progovorio: "Ovo je Sin moj ljubezni koji je po mojoj volji." (Mt 3,17).

Iza krštenja Isus je pošao u PUSTINJU, gdje je postio četrdeset dana i četrdeset noći. Htio je da pokorom i molitvom započne svoju zemaljsku zadaću. A iza toga je pristupio sotona da ga kuša. Isus je dopustio da ga sotona kuša da nam dade primjer kako i mi moramo nadvladavati napasnika.

Tek tada Isus je započeo PROPOVIJEDATI EVANĐELJE, tj. blagu vijest, skup svega što je naučavao. Govorio je svojim apostolima, govorio je svemu svijetu. Njegove su riječi vrijedile za njegove slušatelje i za sve ljude svih vjekova. Govorio je kao što nitko nije govorio. Njegove su riječi božanska nauka koju je donio na ovaj svijet.

Isus je svojim propovijedanjem pokazao, koje su naše DUŽNOSTI PREMA BOGU I LJUDIMA. Sve se one temelje na prvoj i najvažnijoj zapovijedi - ljubavi. Ljubav prema Bogu, koja uključuje i ljubav prema bližnjemu, jest temelj i sadržaj svih naših dužnosti. Isusov ustav, koji je iznio u propovijedi na gori, a koji je dao svojoj Crkvi, prožet je ljubavlju i osniva se na toj kreposti. Tko nema ljubavi prema Bogu i ljudima taj nije Kristov.

No Isus nije samo naučavao, nego je i DJELOVAO prema svom naučavanju. U prvom redu on uzorno vrši sve dužnosti prema nebeskom Ocu. Volja je Očeva za nj vrhovni zakon. Što Otac hoće, to on čini. O sebi veli: "Jelo

je moje da činim volju onoga koji me je poslao." (Iv 4,34) Pri koncu života govori svom Ocu: "Ja sam te proslavio na zemlji; djelo sam izvršio koje si mi dao da činim." (Iv 17, 4) Zato je Isus postio i molio, zato je propovijedao i činio čudesa.

Uz to je Isus savršen uzor vršenja svih dužnosti PREMA ČOVJEKU. Iz njegove ljubavi prema Ocu izvirala je njegova ljubav prema čovjeku. On ljubi svako stvorenje, osobito čovjeka. On ljubi svoju Majku i apostole; ljubi svoje sunarodnjake i sve ljude; ljubi grešnike i neprijatelje. On čini mnoga i raznovrsna čudesa da pomogne ljudima u njihovim potrebama. Pa ako je potrebno da i mrtve uskrsne, on ih uskrisava.

Između Isusova naučavanja i djelovanja, ne nalazimo NIKAKVE RAZLIKE. On je najprije sam činio ono što je od drugih tražio da čine. Zato je živi uzor, ideal, i učenja i djelovanja svim ljudima kroz vjekove.

Upoznaj dobro Isusa. Nasljeduj njegov život. Neka i tebe izjeda revnost za slavu Božju i spas tvoje i tvoga bližnjega duše. Isus i tebi veli: "Dao sam vam primjer, kako ja učinih vama, tako i vi da činite." (Iv 13, 15).

\+ + +

19. MUČEN POD PONCIJEM PILATOM

Isus je došao na ovaj svijet da proslavi nebeskoga Oca i da otkupi ljude. Da izvrši tu svoju zadaću, izabrao je život boli i trpljenja, Trpio je kroz čitav svoj život, osobito u zadnje dane svoga života.

Nakon što je ISUS obećao Petru da će mu dati ključeve kraljevstva nebeskoga, tj. da će mu dati vrhovnu vlast u Crkvi, počeo je razlagati svojim učenicima kako mu valja poći u Jerusalem i mnogo trpjeti od starješina i velikih svećenika i književnika i da će ga ubiti. To je bilo teško Petru pa uze Isusa na samo i poče ga odvraćati: "Daleko to od tebe Gospodine, to se ne smije tebi dogoditi." No Isus mu ozbiljno odgovori: "Odlazi od mene , sotono, ti me hoćeš sablazniti, jer ne misliš što je Božje, nego što je ljudsko." (Mt 16 , 21-23). Iz tih riječi božanskog Spasitelja proizlazi kako je on dragovoljno primio trpljenje kao sredstvo za spasnje ljudi.

Vjera nas uči da je u Kristu DVOSTRUKA NARAV: božanska i čovječanska. Isus kao Bog nije mogao trpjeti, jer je sama sreća i blaženstvo. Zapravo nije mogao trpjeti ni kao čovjek, jer je njegova ljudska duša radi sjedinjenja s božanskom naravi uživala u gledanju Boga, a to znači da je bila sretna kao i blaženici u nebu. No Bog je dopustio da Krist može trpjeti da izvrši svoju zadaću na zemlji. Kao Bog mogao je dati Ocu dostojnu zadovoljštinu, a kao čovjek mogao je trpjeti u ime svih ljudi.

Isus je trpio kroz ČITAV SVOJ ŽIVOT. Rađa se u štali, u najskrajnijem siromaštvu. Kao dijete trpi progonstvo, jer Herod traži da ga ubije. Trpi u roditeljskoj kući u Nazaretu u neprekidnom radu. U svom javnom životu također trpi, jer mu neprijatelji neprestano podmeću spletke kako bi ga omrazili i pred rimskom vlašću i pred narodom. Trpi radi neumornog rada, propovijedanja i pomaganja svim nevoljnicima. Isusov je život doista lanac neprekidnog trpljenja.

No posebno je Isus trpio u POSLJEDNJE DANE SVOGA ŽIVOTA. Nakon što je na Veliki četvrtak ustanovio sakramenat ljubavi, presvetu Euharistiju, on sa tri učenika Petrom, Ivanom i Jakovom ide u getsemanski vrt gdje započinje njegova gorka muka. U duhu gleda sve što ga čeka. Radi toga obliva ga krvavi znoj. Teško mu je i moli nebeskoga Oca: "Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež." (Mt 26,39) Ipak svoju volju podvrgava Očevoj volji.

U tim teškim časovima približava se njegov učenik JUDA i izdaje ga za trideset srebrnika. Juda ga izdaje poljupcem. Prvak apostola, Petar, kune se da ga ne pozna. Drugi su se apostoli razbježali. Isus je ostavljan sam u teškim mukama.

Židovi ga optužuju i osuđuju radi njegove tvrdnje što GOVORI DA JE BOG. Kaifa, veliki svećenik, razdire svoje haljine radi te njegove tvrdnje. Žele ga smaknuti i osuđuju ga na smrt.

Budući da oni nemaju vlasti da Isusa osude na smrt traže od rimskog namjesnika PI-

LATA da ga on osudi na smrt. Pilat je kolebljivac i kukavica. Ne nalazi na njemu nikakve krivnje, pa ga želi osloboditi. Zato ga predaje na bičevanje. Isus je grozno izbičevan i okrunjen trnovom krunom. Izjednačen je s najgorim razbojnikom Barabom, ali nahuškana masa naroda traži smrt za Isusa i život za Barabu. Svega izmrcvarena pokazuje Pilat Isusa narodu, a ovaj viče: "Neka se raspne!" Pilat, bojeći se za svoj položaj, osuđuje nevinog Isusa na smrt, i to na najgoru smrt - smrt na križu.

GROZNE SU TE MUKE koje je dobri Isus pretrpio. Trpio je on to kroz čitav svoj život, jer je kroz čitav život znao što će trpjeti. No ipak sve strpljivo podnosi za istočni grijeh koji baštinimo od svojih praroditelja i za sve grijehe svih ljudi kroz vijekove. Trpi da zadovolji Očevoj pravdi i da ljude privede u zagrljaj nebeskoga Oca.

Probudi u svom srcu ljubav prema Isusu koji te je toliko ljubio i toliko za te trpio da te otkupi. Nosi strpljivo svoj križ životnih nevolja da imaš dio u slavi s proslavljenim Kristom.

\+ + +

20. RASPET, UMRO I POKOPAN

Najgroznije je muke Isus pretrpio kad je bio razapet na drvu križa. Kao najgori zločinac razapet je na križu među razbojnicima. Trpio je na svom tijelu, a trpio je i u duši, jer je ostavljen od svojih prijatelja, a izrugivan od neprijatelja. No on hoće da ispije kalež boli do dna da izvrši svoju zadaću na zemlji.

Ležeći na samrtnoj postelji veli SV. FILIP BENICIJE svojoj subraći: "Dajte mi moju knjigu." Braća su htjela udovoljiti želji, pa su mu donosili različite knjige iz samostanske knjižnice. No svetac ih je sve otklanjao i neprestano govorio: "Dajte mi moju knjigu!" Jedan subrat opazi kako svetac gleda na križ na stolu, pa mu dade taj križ. Svetac sa suzama u očima prihvati križ i pritisne ga na prsa govoreći: "Da, to je moja knjiga, moja najdraža knjiga koju sam najradije čitao kroz čitav život, pa hoću da s tom najdražom knjigom i završim svoj život." U zagrljaju s Raspetim Isusom pošao je na drugi svijet.

PILAT JE OSUDIO ISUSA na smrt, i to smrt na križu. Isus je sam morao nositi križ na brdo Kalvariju gdje je bio razapet. Težak je bio taj križni put. Neprijatelji ga čušKaju i tjeraju da nosi teško breme. No on nemoćan pada pod križem. Pomaže mu Šimun Cirenac, ali mu je ipak teško. Boli mu je povećao susret s predragom Majkom. Njegove su boli izazvale sućut kod pobožnih žena, a Veronika mu je pružila rubac da otare svoje krvavo lice. Za uzvrat Isus joj vraća sliku svoga lica na rupcu.

Čim je stigao na Kalvariju, razbojnici se latiše posla. PROBADAJU mu ruke i noge oštrim čavlima uz križ da ga mogu podignuti između neba i zemlje. Njegova predragocjena krv kaplje na zemlju da izbriše grijehe opakih ljudi.

Viseći na križu Isus izgovara SEDAM riječi koje su pune boli, ljubavi, opraštanja i predanja nebeskom Ocu. On oprašta neprijateljima, jer smatra da ne znaju što čine. Desnom razbojniku obećaje raj, jer priznaje svoju krivicu i moli milost oproštenja. Misli na svoju dragu Majku koja mu je dala tjelesni život i predaje je ljubljenom učeniku Ivanu. Pun boli vapi Ocu što ga je ostavio. Izražava svoju muku zbog žeđi, ali ne toliko tjelesne žeđi koliko žeđi za spasenjem duša. I kad je vidio da je došao zadnji čas, veli da je sve završeno, jer se ispunila Očeva volja. Predajući svoj duh Ocu završio je ovozemni život.

Neprijatelji ga ni iza smrti ne pustiše na miru. Jedan od vojnika mu PROBODE SRCE kopljem i odmah proteče krv i voda. Istekla je i posljednja kapljica predragocjene Isusove krvi da izbriše zadužnicu koja je vikala za osvetom. On je prikazao svoj život kao žrtvu otkupljenja svih ljudi.

Nakon Isusove smrti Josip iz Arimateje i Nikodem skinuše Isusovo mrtvo tijelo s križa da ga POKOPAJU. Isusovo je presveto tijelo najprije primila u krilo žalosna Majka Marija. Kako je to moralo biti bolno za Mariju.

No ona sve junački podnosi, jer želi da se sjedini sa svojim Sinom u spasenju ljudi. I nakon pomazanja s mirodijama Isusovo je tijelo pokopano u grob da treći dan slavno uskrsne na proslavljeni život.

Teške su bile patnje Isusove na križu, ali su te patnje donijele neizrecivu KORIST LJUDIMA. Isusovom smrću ljudi su spašeni od grijeha, od ropstva sotone i od vječne osude; pomireni su s Bogom, otvoreno im je nebo i zasluženе su im velike milosti za duševne i tjelesne potrebe.

Svatko od nas mora ČESTO MISLITI na Isusovu muku i smrt na križu. Nitko od nas ne smije biti među onima koji su govorili: "Neka siđe sad s križa, pa ćemo mu vjerovati." (Mt 27,42) Svatko od nas mora prizhati sa satnikom: "Zaista, ovaj bijaše Sin Božji." (Mt 27,54) Žalosno bi bilo od nas kad ne bismo žalili nad smrću Isusovom kad je i nijema priroda žalila njegovu smrt.

Promišljaj često o Isusovoj smrti na križu. Neka te Isusova smrt neprestano poti če da se čuvaš grijeha, jer Isus je razapet i radi tvojih grijeha.

\+ + +

21. SAŠAO NAD PAKAO

Isus je umro na križu. Njegova se presveta duša rastavila od tijela. Otkupljenje je ljudskog roda dovršeno. Nebeskom je Ocu dana dužna zadovoljština. I sada Isusovo tijelo počiva u grobu, a duša mu je pošla k onim svetim dušama koje su pošle s ovoga svijeta i očekuju ulazak u raj da i njima saopći radosnu vijest spasenja.

Početkom 1964.g. PAPA PAVAO VI došao je u Svetu Zemlju da posjeti mjesta koja je božanski Spasitelj posvetio ovozemnim životom. To je prvi pohod sv.mjestima od jednog Kristovog Namjesnika na zemlji poslije sv.Petra. Doček Kristova Namjesnika bio je uistinu veličanstven i jedinstven. Kamo se je god makao oduševljenja naroda nije bilo kraja. Kad je ušao u Jerusalem kroz glasovita Damašćanska vrata, zanosno oduševljenje naroda posve je onemogućilo redarstvenicima da zadrže najmanji dio reda. Papu su nosili na rukama. Svatko je htio da vidi Papu, da ga se dotakne, da mu poljubi haljinu, da mu pruži ruku. A on je sav uzbuđen, pun blagosti i ljubavi,na sve strane uzvraćao pozdravljajući i blagoslivljajući. Sve je to blijeda slika dočeka, koji su priredile svete duše u predpaklu božanskom Spasitelju Isusu.

PREDPAKAO je mjesto gdje su se zadržavali pravednici Staroga Zavjeta, tj. oni koji su vjerom u Krista i savršenim pokajanjem dobili oproštenje počinjenih grijeha, a kaznu za grijehe izvršili za života ili nakon smr-

ti. Predpakao nije mjesto gdje se duše muče, nije ni čistilište gdje se duše čiste. Pravednici u predpaklu nijesu trpjeli, ali im je bilo uskraćeno gledanje Boga. Židovi su to mjesto nazivali krilo Abrahamovo, a na to je mjesto mislio i Isus kad je rekao raskajanom razbojniku: "Danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk 23,43).

Pravednici su Starog Zavjeta stali u predpaklu, jer NIJESU MOGLI U VJEČNO BLAŽENSTVO. To su bili praroditelji ljudskog roda, jer su kajanjem i pokorom dali zadovoljštinu za počinjene grijehe. Uz njih je pravedni Noa, vjerni Abraham, Jakov, Josip, Mojsije, David i drugi patrijarsi i proroci. Svi su ti bili ili tipovi budućeg Otkupitelja ili su nagoviještali njegov dolazak. Svi su oni žarkom željom čeznuli za dolaskom Isusovim da ih povede u obećanu zemlju, u raj.

Bog je odvijeka odlučio da njegov jedinorođeni Sin Isus izvrši djelo otkupljenja i da on OTVORI VRATA RAJA. On je prvi kao veliki Svećenik Novoga Zavjeta imao ući u Očevu slavu i zajedno sa sobom povesti pravednike Staroga Zavjeta. To je posve opravdano, jer je on svojom smrću na križu zaslužio vječno blaženstvo za sve ljude. Bez Kristova otkupljenja vrata bi raja zauvijek ostala zatvorena.

Sada donekle možemo predočiti kakvo je VESELJE moralo zavladati među onim svetim dušama u predpaklu kad se pojavila presveta Isusova Duša. Prije su u duhu gledali budućega Spasitelja, a sada gledaju stvarno njegovu dušu koja je trpjela radi njihove vrhunaravne sreće. To je čas koji ljudski um ne može osjetiti ni zaželjeti.

S dolaskom Spasitelja ispunila se je njihova NADA I VRUĆA MOLITVA. Dok su bili na zemlji, često su i rado molili: "Rosite nebesa odozgo, i oblaci neka daždе pravednika." (Iz 45,8). Tu molitvu su još žarče ponavljali u predpaklu. Molili su za se da ugledaju lice nebeskoga Oca, molili su za svoje potomke na zemlji, molili su za sve ljude.

Pravednici u predpaklu i nama daju primjer kako treba čeznuti za vječnim blaženstvom i kako se treba za to blaženstvo moliti. Osobito nam pokazuju kako treba svojim životom zaslužiti tu veliku milost. Oni nijesu imali toliko sredstava spasenja koliko ih mi imamo, pa ipak su uspjeli. Mi bismo zasluživali njihov ukor, ako ne bismo postignuli blaženstvo koje oni posjeduju.

Zahvali Kristu koji je za te otvorio vrata raja, koji je i za te umro da budeš vječno sretan u nebu. Svojim životom nastoj zadobiti Kristova obećanja.

\+ + +

22. KRIST OTKUPITELJ

Iza priznanja da je Krist Bog i da je postao čovjekom, molimo u vjerovanju: "Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega." U tim riječima priznajemo da je Krist podnio muku, da je uskrsnuo i da je proslavljen radi svoga ponižen-ja. Sve je to Isus učinio radi našega spasenja.

Na GROBLJU U NASHVILLE u Americi oko jednog groba čovjek sadi cvijeće i plače. Putnik ga upita: "Sigurno je tu vaš sin pokopan?" - "Nije!" ! "Onda otac ili majka?" - "Ne, ni otac ni majka." -"Onda tko vam tu počiva?" - "Ovdje leži moj prijatelj. Kad je buknuo rat, ja sam bio pozvan u vojsku . Kako sam bio siromah, nijesam imao novaca da platim nekomu koji bi pošao mjesto mene. Već sam se pozdravio sa ženom i nejakom djećicom, kad eto dođe moj prijatelj i ponudi mi se da će on poći u vojsku mjesto mene. Ja sam s velikim veseljem i zahvalnošću primio ponudu. Ostao sam kod kuće, a on je pošao. U bici kod Chikamenga teško je ranjen i umro je ovdje. Evo gdje leži. I kad sam doznao za njegov grob, nijesam imao mira dok ga ne pohodim i ne isplačem se." Rekavši to postavi pločicu na grob, a na njoj je pisalo: "Umro za me." I dobri naš Isus umro je u teškim mukama za nas.

Praotac ADAM PO GRIJEHU IZGUBIO JE PO-

SVETNU MILOST, Božje djetinjstvo i pravo na vječno blaženstvo za se i za sve potomstvo. Potomci su na žalost svojim grijesima potvrdili svoju vječnu osudu. A što je još gore samima sebi nijesu mogli pomoći. Oboreni i grešni čovjek ne dodiruje se ni u jednoj točki s Bogom. Svaki je ljudski čin nevrijedan da zadobije od Boga oproštenje i pravo na vječnu nagradu.

U toj nemoći DOLAZI ČOVJEKU U POMOĆ ISUS KRIST. On je u jednoj osobi Bog i čovjek, pa kao Bog može Bogu Ocu dati savršenu zadovoljštinu, a kao čovjek i glava čovječanstva može zadovoljiti za sve ljude. Kao što je u Adamu bilo položeno čitavo čovječanstvo tako je položeno i u Kristu. Adam nas je upropastio, a Krist nas je otkupio.

Krist nas je otkupio čitavim svojim životom. Otkupljenje je započeto prvim časom Kristova ovozemnog života, a završilo je smrću na križu. Ipak žrtva na križu jest prava žrtva, Boga dostojna žrtva, žrtva neizmjerne vrijednosti, koja je podmirila sve dugove ljudi prema Bogu.

SVOJOM SMRĆU KRIST NAS JE SPASIO OD GRIJEHA, i od istočnog i svakog osobnog grijeha. Anđeo Gabrijel veli da će Isus "izbaviti svoj narod od grijeha njihovih" (Mt 1,21). Uz to nas je oslobodio i od đavla. Prvi je čovjek volio poslušati đavla, nego ostati vjeran Bogu, a Krist svojom smrću ruši vlast đavla i njegov utjecaj na svijet. On veli: "Kad budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi." (Iv 12,32). A najveće je zlo od koga nas je Isus oslobodio vječna osuda. Prvi je čovjek grijehom izgubio posvetnu milost i pravo na

nebo, a Krist je izbrisao zadužnicu koja je svjedočila protiv nas, te ju je uništio prikovavši je na križ.

Ne samo da nas je Krist svojom smrću oslobodio od zala, nego nam je UDIJELIO I MNOGA DOBROČINSTVA. Krist nas je pomirio s nebeskim Ocem. Po grijehu smo bili djeca srdžbe, ali krv Kristova privela nas je u zagrljaj Božji. Sv.Pavao piše Rimljanima: "Pomirili smo se s Bogom smrću Sina njegova." (Rim 5,10) Isus nam je otvorio nebo koje je bilo radi grijeha zatvoreno. Napokon nam je svojom smrću stekao obilje milosti da možemo postati sveti i blaženi. Iz otvorenog Kristova boka proizašla je Crkva koja nam sakramentima dijeli plodove Kristove smrti, obilje vrhunaravnog blaga. Sv.Pavao kaže: "Gdje se umnožio grijeh, većma je izobilovala milost." (Rim 5,21).

Svi mi moramo biti zahvalni Isusu na djelu otkupljenja. Po Adamu, predstavniku ljudskog roda, uvrijedili smo Boga i izgubili pravo na nebo, ali po Kristu, novom predstavniku svega čovječanstva, pomirili smo se s Bogom i primili pravo na vječnu baštinu. Krist je ponizio sam sebe da nas uzvisi. Imaj to uvijek na pameti i časti dobrog Isusa. Ali znaj da ti neće koristiti Kristovo otkupljenje, ako sam ne budeš sudjelovao s Kristom.

\+ + +

23. MARIJA SUOTKUPITELJICA

Isusa nazivljemo Otkupiteljem ljudskog roda, a njegovu presvetu Majku zovemo Suotkupiteljicom. Ona je taj naslov zaslužila. Ona je dragovoljno i slobodno pristala da se u njoj utjelovi Otkupitelj svijeta, u svom je životu sudjelovala u otkupljenju ljudi sa svojim Sinom. Mi je radi toga moramo častiti i njoj se moliti da dobijemo plodove otkupljenja.

Perzijski kralj Asver (Kserkse) podigao je Židovku ESTERU na čast kraljice. Ona se vrlo dopala kralju, pa joj je kralj davao najbolje ukrase. Također joj dade sedam sluškinja iz kraljevske palače i davao prednost njoj i njezinim sluškinjama. No Estera nije zaboravila na svoj narod. A kad je kralj izabrao Amana nad svim knezovima, svi su činovnici i narod morali padati ničice pred njim. Ali to nije htio činiti Židov Mardohej, pobožan čovjek, koji je othranio Esteru. Zato Aman skova urotu kod kralja protiv Mardoheja i svih Židova. Bilo je odlučeno da se svi Židovi poubijaju. No Estera pođe kralju i traži milost za se i svoj narod, Kralj je usliša. Pomilova Esteru i njezin narod, a Amana objesi na ona vješala koja su bila pripremljena za Mardoheja. Još više nego Estera učinila je Blažena Djevica Marija za spas ljudi.

Marija je izabrana od Boga da POPRAVI ONO ŠTO JE EVA UPROPASTILA. Bog je stvorio Evu kao drugaricu Adamu, da bude pomoćnica

svomu mužu u štovanju Stvoritelja, u izvršivanju njegovih zapovijedi i u uživanju radosti zemaljskoga raja. No Eva je naprotiv postala pomoćnica Adamu u grijehu. Zapravo ona je, zavedena od sotone, zavela svoga muža, i postala pomoćnica mužu u proširenju istočnoga grijeha.

Sveti Oci nas uvjeravaju da je bilo prikladno da se spasenje ljudi izvrši na sličan način kako se izvršio i pad. Bog je htio da MARIJA SUDJELUJE U SPASENJU s Kristom kao što je Eva sudjelovala u propasti s Adamom. Krist je novi Adam koji nam je donio otkupljenje, a Marija je nova Eva koja je sudjelovala u otkupljenju.

No moramo imati ispravan pojam u Marijinu sudjelovanju u otkupljenju. Marijino sudjelovanje NIJE BILO NUŽNO. I Mariji je bilo potrebno Isusovo otkupljenje kao i drugim ljudima. I Marija je primila vrhunaravne darove od Boga zbog zasluga Isusovih. Ni Marija ne bi mogla postići vječno blaženstvo da nas Krist nije otkupio.

Marija je u prvom redu učinila da se Isus OTKUPITELJ UTJELOVI, da postane čovjek kako bi mogao izvršiti djelo spasenja. Ona je svojevoljno pristala da Isus iz njezina krila uzme svoje tijelo koje će se žrtvovati za spas ljudi. Ona je pripremila žrtveni dar.

Uz to je Marija žrtveni dar, plod svoga tijela, svoga Sina Isusa, kao svoje vlasništvo SAMA PRIKAZALA za otkupljenje čovječanstva. Kod prikazanja Isusova u hramu Marija dragovoljno prikazuje nebeskom Ocu svoga Sina kao žrtvu. Starac Šimun joj veli da će i

njezinu dušu probosti mač boli, ali ona sve rado prihvaća samo da se ljudi spase.

Napokon Marija sudjeluje i KOD ŽRTVE ISUSOVE na križu. Dok Isus trpi i žrtvuje se na križu, i Marija trpi i žrtvuje se pod križem. Što Isus trpi na tijelu, to Marija trpi na duši. Isus i Marija prikazuju se kao jedna žrtva nebeskom Ocu za spasenje svih ljudi.

To nam sve govori kako imamo pravo da Mariju zovemo SUOTKUPITELJICOM LJUDSKOG RODA. Ona je rodila i othranila žrtvu koja se za nas žrtvovala. Ona je prikazala Bogu tu žrtvu. Ona je u zajednici s Isusom žrtvovala se za spasenje svih ljudi.

Odatle je Marija zaslužila da bude SVEOPĆA POSREDNICA kod svog Sina i naša Majka. Po Isusovoj žrtvi ljudi su postigli sve milosti potrebne za spasenje, osobito milost, da budu djeca Božja. A budući da je Marija sudjelovala kod sticanja milosti, to je dobila pravo i da dijeli te milosti. Ako smo po Kristovoj žrtvi postali djecom Božjom, to imamo pravo i dužnost da Mariju nazivljemo svojom duhovnom majkom.

Časti Mariju kao suotkupiteljicu ljudskog roda i kao posrednicu svih milosti. Osobito je časti kao svoju duhovnu majku. Moli joj se, pa te ona neće odbaciti.

\+ + +

24. MARIJA JE NAŠA MAJKA

Marija je Majka Isusa Krista, Majka Božja. Svaki dan milijuni katolika pozdravljaju i mole Mariju: Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike. No Marija je i naša majka. Isti katolici, koji pozdravljaju Mariju Majkom Božjom, pozdravljaju je i svojom majkom.

Sveti je BERNARDIN SIJENSKI u mladosti izgubio majku, pa ga je k sebi uzela tetka i lijepo ga odgajala. Voljela ga je kao prava majka, a on je nju volio kao dobro dijete. Ali dobra je tetka upućivala Bernardina da izabere Mariju za majku. Ona bi mu govorila: "Sinko, tko izabere Mariju za Majku, taj nije nikada siroče." - "Ali, mamice, ja nije sam siroče, ti si moja majka." - "Jesam, drago dijete, ali Marija je tebe izabrala da ti bude majkom." - "Ali, mama, ona je i tebi majka." - "Jest, ali tebi posebno. Ti si se rodio na Marijin rođendan, na Malu Gospu. Ti si se krstio isti dan. Tvoja je majka umrla da ti pokaže da svu ljubav daruješ Mariji." - "Hoćeš li se ti ljutiti, ako nju budem više ljubio nego tebe?" - "Neću, sinko." Bernardin je doista izabrao Mariju za majku, njoj se sinovski utjecao i molio, a Marija se prema njemu vladala kao prava majka i dovela ga do visokog stupnja svetosti.

Kad kažemo da je Marija naša majka, tada ne mislimo reći da nam je Marija dala tjelesni život. Naša je tjelesna majka dala nama tjelesni organizam. Marija je naša DUHOVNA MAJKA koja je sudjelovala da zadobijemo duhovni život, božanski život, život milosti.

Marija je naša duhovna majka u prvom redu zato što je PORODILA ISUSA koji je GLAVA SVOGA OTAJSTVENOG TIJELA. Možemo razlikovati Isusa koji je živio u Palestini, naučavao, činio čudesa, umro na križu i uskrsnuo. To je fizički Isus. A možemo razlikovati Isusa koji nas je otkupio i k sebi ujedinio sve one koji su kršteni njegovim krštenjem i ispovijedaju vjeru u nj. To je otajstveni Krist. Krist je glava svoga otajstvenog tijela, a Crkva je njegovo otajstveno tijelo. Sv. Pavao piše Efežanima: "Krista dade Bog za najsjajniju glavu Crkvi koja je tijelo njegovo" (Efež 1,22).

Marija, koja je porodila Isusa Glavu, koja je Majka Isusa Glave, ona je majka i svih onih koji PRIPADAJU ISTOM TIJELU. Ne može jedna majka roditi glavu jednog čovjeka, a druga majka mu roditi ostalo tijelo. To je nemoguće. Zato i Marija jest Majka čitavog otajstvenog tijela Isusa Krista komu i mi pripadamo kao udovi.

Marija je naša majka, jer je SUDJELOVALA U DJELU NAŠEGA OTKUPLJENJA. Krist nas je otkupio, stekao nam vrhunaravni život po kome smo postali djecom Božjom na sv. krštenju. Kristovo je otkupljenje dovoljno i preobilno za spasenje svih ljudi, ali on je htio da i Marija sudjeluje u tom otkupljenju. Kao što je Eva sudjelovala u propasti ljudi, tako je Marija sudjelovala u njihovu spasenju. To znači da smo i po Marijinim bolima postali

djecom Božjom. Zato je s pravom zovemo našom Majkom. Papa Pio XII piše: "Ona koje je tjelesno bila Majka naše Glave, postala je duhovno Majkom svih njegovih udova s novog prava trpnje i slave.

KRIST JE SAM DAO MARIJU, svoju Majku, i nama za MAJKU. U zadnjim časovima, viseći na križu, ugleda uz križ svoju dragu Majku i ljubljenog učenika Ivana, te reče Majci:- "Ženo, evo ti Sina." Potom reče učeniku: "Evo ti matere." (Iv 19,26). Crkveni učitelji uče da je Ivan predstavljao sve one koji će vjerovati u Isusa, a to znači da je Isus dao Mariju za majku svima kršćanima.

Marija VRŠI SVOJE MAJČINSKE DUŽNOSTI prema nama. Ne samo da je sudjelovala u našem duhovnom preporodu, nego se ona neprestano brine da se u nama množi i jača duhovni život. Marija nikoga ne isključuje iz svog duhovnog materinstva. I najgori grešnici mogu kod nje naći utjehu, obraćenje i spasenje.

Marija nam priskače u pomoć i u tjelesnim nevoljama. Koliko se Marija brine i za naše tjelesne potrebe, dokazuju nam Lurd, Fatima, druga velika svjetska Marijina svetišta, a i mnoga naša Gospina svetišta gdje Marija neprestano dijeli milosti svojoj djeci.

Časti Mariju kao svoju dobru Majku. U svim potrebama duhovnim i tjelesnim nju zazivlji, jer se nije čulo da je ikoga prezrela tko se je njoj utekao.

\+ + +

25. USKRSNUO OD MRTVIH

U vjerovanju govorimo da je Isus treći dan uskrsnuo od mrtvih. U petak poslije podne je umro i pokopan, u subotu je čitav dan bio u grobu, a u nedjelju je ujutro uskrsnuo. Smrću Isusa Krista na križu njegova se presveta duša rastavila od tijela, a uskrsnućem, ponovno se duša sjedinila s proslavljenim tijelom. Uskrsnuće je najvažniji događaj u Isusovu životu.

U prvoj godini javnog djelovanja dođe ISUS u Jerusalem i nađe u hramu prodavače volova, ovaca i golubova te mjenjače novaca. Raspaljen revnošću za čast kuće Božje načini bič od užeta te izagna iz hrama ovce, volove, a mjenjačima prosu novce i prevrne stolove. Prodavačima golubova reče: "Nosite to odavle i ne činite od kuće Oca moga kuće trgovačke." Kad su to vidjeli Židovi, rekoše: "Kakav nam znak pokazuješ da to smiješ činiti?" Isus će na to: "Razorite ovaj hram i ja ću ga podignuti za tri dana." Židovi na te Kristove riječi stadoše negodovati kako će on sagraditi hram koji je građen četrdeset godina. No on nije govorio za jerusalemski hram, nego za hram tijela svojega. Isusove riječi znače: Kad Židovi ubiju tijelo Isusa Krista, on će ga treći dan uskrisiti. "Kad je dakle uskrsnuo od mrtvih, sjetiše se njegovi učenici da je ovo govorio, i vjerovaše Pismu i riječi koju reče Isus." (Iv 2,14-22).

Uskrsnuće Isusa Krista jest najčvršći temelj za njegovo božanstvo i čitavu kršćan-

sku vjeru. Sv. Pavao piše Korinćanima: "Ako Krist nije uskrsnuo, bez temelja je dakle propovijedanje naše, a bez temelja i vjera vaša." (I Kor 15,14). Zato se je Krist pobrinuo da istinu svoga Uskrsnuća pokaže u potpunom svijetlu.

Da spoznamo da je Krist uskrsnuo, potrebno je da najprije znamo da je on UISTINU UMRO. A to je potpuno sigurno.

Isus je započeo svoju groznu muku na Veliki četvrtak. Cijelu je noć između četvrtka i petka probdio. Za vrijeme muke bio je bičevan, okrunjen trnovom krunom, istučen mnogim udarcima, izmoren od nošenja teškoga križa i na koncu razapet na križu. Kad su vojnici vidjeli da je umro, jedan je od njih kopljem probo njegovo Srce. Iza toga je skinut s križa, povijen plahtama i pomazan mirodijama te zatvoren u grob. Potrebno je istaknuti da ga nijesu pokopali njegovi apostoli, nego Josip iz Arimateje i Nikodem da ne bi netko posumnjao da su ga apostoli živa zakopali. Zar je kod svega toga moguće, da Isus ostane živ?

I nakon pokopa NIJE GROB ISUSOV OSTAVLJEN. Bio je zapečaćen pečatom i postavljena je straža na grobu. To je sve učinjeno, da ne bi netko ukrao Isusa i proglasio ga za živa.

No uza sve to Isus je izišao ŽIV IZ GROBA. Treći dan u zoru nakon pokopa zemlja se vrlo potrese, anđeo Gospodnji siđe s neba, odvali kamen i sjede na nj. Pobožnim ženama, koje su došle da pomažu tijelo Isusovo reče: "Dođite i vidite mjesto gdje je ležao Gospodin." (Mt 28,6) A stražari prestrašeni javiše velikim svećenicima sve što se je dogodilo. Starješine se sastadoše, dadoše vojnicima mnogo novaca i rekoše im: "Kažite: učenici njegovi dođoše noću i ukradoše ga dok smo mi spavali." (Mt 28,13). Kako je plitka ta laž! Što čovjek može vidjeti kad spava?

Isus je istinu svoga uskrsnuća pokazao MNOGIM UKAZANJIMA. On se ukazao: Mariji Magdaleni, dvojici učenika na putu u Emaus, apostolima bez Tome, apostolima s Tomom, apostolima na Tiberijadskom jezeru gdje je Petru predao vrhovnu vlast u Crkvi, jednom ih je bilo preko pet stotina koji su vidjeli Isusa itd. Dok se ukazivao, jeo je i pio i pokazivao da ima pravo tijelo. Sam je upozoravao apostole da se uvjere kako on nije neka prika za, nego pravi i živi Isus. Sve nam to pokazuje da je Isus zbilja uskrsnuo.

Isus je uskrsnuo svojom VLASTITOM SNAGOM svojom božanskom moću. S tim je dokazao da je istinito sve ono što je činio i naučavao. Pokazao je da je moguće uskrsnuće od mrtvih, i da ćemo i mi jednom uskrsnuti.

Poštuj uskrsnulog Isusa. Kao što je on uskrsnuo od smrti, tako i ti uskrsni od grijeha na sv.ispovijedi.

\+ + +

26. UZAŠAO NA NEBO

Isus je četrdeseti dan nakon svog uskrsnuća slavodobitno uzašao na nebo. U nebu je njegova čovječanska narav primila nagradu za sva poniženja i trpljenja na ovoj zemlji. Bio je to veličanstven čas, čas koji i nas pobuđuje da kroz boli i patnje dođemo u nebo.

Sv. PAULINA, biskupa u Noli neka udovica zamoli da joj otkupi sina iz vandalskog ropstva. Budući da je sveti biskup sav novac razdijelio siromasima, nije imao odakle platiti, pa je sam pošao u ropstvo da oslobodi sina siromašne udovice. Paulin je neko vrijeme obavljao poslove kod nećaka vandalskog kralja. No kraljev nećak ponukan jednim snom darovao je slobodu Paulinu, a uz to mu je dopustio da zatraži još jednu posebnu milost. Paulin zamoli od nećaka da oslobodi sve robove iz njegove biskupije. Molba mu je uslišana. I biskup na čelu svoje duhovne djece, koja su oslobođena od ropstva, dođe svečano u grad Nolu. Narod ga je oduševljeno dočekao. Na licima oslobođenih kao i na licima stanovnika grada Nole vidjela se neopisiva radost. To je samo slaba slika Isusova ulaska u nebo.

Kad govorimo o Uzašašću Spasitelja Isusa na nebo, tada mislimo na njegovu LJUDSKU NARAV, tj. da je kao čovjek uzašao na nebo. Po svojoj božanskoj naravi Isus je uvijek na nebu i na zemlji i na svakom mjestu. I za vrijeme muke i počivanja u grobu Isus je kao Bog na nebu. U času Uskrsnuća Isusovo se tijelo preobrazilo, a duša se napunila božanskim blaženstvom, a u času Uzašašća i tijelo i duša su uzašli na nebo da zauzmu mjesto koje je Bog odvijeka pripravio.

Isus je nakon Uskrsnuća ostao na zemlji još ČETRDESET DANA. To je vrijeme bilo vrlo važno da božanski Spasitelj dovrši djelo koje je započeo na zemlji. Kroz to je vrijeme utvrđivao svoje apostole u istini svoga božanstva, ustanovio sakramenat sv. ispovijedi i Petra izabrao za prvaka apostola. Sv. ispovijed i vrhovna vlast u Crkvi dva su posebna dara kojima nas je obdario uskrsnuli Isus.

Isus je uzašao na nebo s MASLINSKE GORE. Na Maslinskoj gori Isus je započeo svoju gorku muku. Na toj je gori klečao i molio, trpio i znojio se krvavim znojem. Na toj je gori vapio: "Oče, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež." (Mt 26,39) Tu ga je jedan apostol izdao, a vojnici uhvatili, svezali i doveli na sud. I upravo s te gore Isus uzlazi na nebo. Na toj gori prima nagradu i krunu za sav trud i muku, prima uzvišenje za sva poniženja.

Isus je uzašao na nebo SVOJOM VLASTITOM BOŽANSKOM MOĆI. Čitamo u Sv. Pismu da je prorok Ilija uznesen na vatrenim kolima, prorok Habakuk od anđela, a sv. Filip da je prenesen Duhom Božjim nakon krštenja Etiopljanina. Kod Isusa nije bilo tako. On je uzašao pomoću svoje božanske svemoći.

Isus je uzašao praćen pogledima SVOJE MAJKE I APOSTOLA. Oni su s čežnjom gledali za njim dok ga oblak nije uzeo od očiju njihovih. A odmah im se ukazaše anđeli i rekoše: "Ljudi Galilejci! Što stojite gledajući u nebo? Ovaj Isus, koji se od vas uze na nebo, tako će

doći kao što ste gledali gdje ide na nebo. (DA 1,11).

Uzlazeći na nebo Isus je poveo sa sobom sve pravedne duše koje je oslobodio iz predpakla. Tim se je dušama ukazao nakon Us krsnuća, a sada ih vodi u vječno blaženstvo da prime nagradu za dobra djela. Tko može zamisliti taj svečani ulazak u nebo?

Isus je uzašao na nebo, ali NIJE ZABORAVIO NAS NA ZEMLJI. On u nebu neprestano moli za nas prikazujući nebeskom Ocu svoje patnje i svoje rane. Sv.Pavao veli: "Krist uđe u samo nebo da se pokaže pred licem Božjim za nas." (Žid 9,24).

Često misli na Isusa koji je nakon patnja uzašao na nebo. Tako će se i tebi dogoditi, ako se budeš sjedinjivao s trpećim Isusom.

\+ + +

27. SJEDI O DESNU BOGA OCA

U vjerovanju molimo da je Isus nakon Uzašašća sjeo o desnu nebeskoga Oca. To ne smijemo doslovno shvatiti. Bog je na svakom mjestu. U njemu živimo, mičemo se i jesmo (DA 17, 28), pa nitko ne može biti s njegove desne strane. S tim riječima želimo reći da u nebu ljudska Kristova narav sudjeluje u moći i vlasti božanskog veličanstva, da ima vlast kakve nema nitko od stvorenja i da mu pripada čašćenje kao ni jednom stvorenom biću.

ANAKLET GONZALES FLORES, Meksikanac, odvjetnik, bio je upravitelj jedne od najvažnijih središnjica Katoličke Akcije u Meksiku. Bio je praktični katolik i neumorni radnik na svakom polju gdje je mogao učiniti dobro. Sa svojom revnosti spajao je izgled uzorna života, jer je znao da je to najbolje oružje katoličkog rada. Radi svojih katoličkih ideala i svog rada, uhapšen je od neprijatelja na prvi petak u mjesecu travnju 1927. Bio je ispitivan o katoličkim pothvatima, ali nije ništa odao. Oko 2 sata iza podne istoga dana bio je obješen za palce prstiju i u tom položaju bičevan, a noževima su mu kidali meso. Ostao je neustrašiv i tješio svoje sudrugove. Prije smrti upravio je nekoliko toplih riječi vojnicima koji su ga imali pogubiti, a ovi su otkazali poslušnost zapovjedniku. Zapovjednik nato udari Anakleta puškom po obrazu, razbije mu vilice iz kojih ispadoše zubi. Mučenik skupi posljednje sile i poviče: "Neka čuju Amerike još jednom ovaj poklik: Ja umirem, Bog

ne umire; Živio Krist Kralj!" Iza toga je izdahnuo. Krasan primjer priznavanja i štovanja Krista Kralja.

Isus Krist je NAŠ KRALJ. Radi jedinstva ljudske i božanske naravi Krist kao čovjek, nadvisuje sve ljude i ima pravo da njima vlada. Uz to on je svojom smrću na križu otkupio sve ljude, on je sve ljude oslobodio od vlasti sotone i podvrgao ih pod svoju vlast. Napokon kršćani u času svog krštenja i obnovom krsnog zavjeta izabrali su Krista za svog kralja. Sv.Pavao veli za Krista: "Bog ga uzvisi i darova mu ime koje je nad svako ime, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onih koji su na nebu i na zemlji i pod zemljem i svaki jezik prizna na slavu Boga Oca: Isus Krist je Gospodin." (Fil 2,10-11).

U STAROM ZAVJETU Krist se nazivlje kraljem na Sionu, knez mira komu će služiti svi narodi, plemena i jezici. U NOVOM ZAVJETU anđeo veli Mariji: "I kraljevat će u domu Jakovljevu uvijeke, i kraljevstvu njegovu neće biti kraja." (Lk 11,33). Mudraci s Istoka traže Isusa i govore: "Gdje je kralj židovski što se rodio?" (Mt 2,2) I Pilat priznaje tu istinu kad je napisao natpis na križu: " Isus Nazarećanin, Kralj Židovski." (Iv 19,19) A kad je sam Pilat zapitao Isusa da li je kralj židovski, Isus je mirno odgovorio: "Ti kažeš." (Mt 27,11) Iz tih svjedočanstava jasno proizlazi da je Krist uistinu Kralj.

Kraljevstvo je Kristovo DUHOVNE NARAVI. Nije to nikakvo svjetovno kraljevstvo koje ima svoju vojsku i svoj novac. Ono se proteže na duše koje Krist prosvijetljuje, potiče

i jača, a zatim se proteže na sv.Crkvu kojom upravlja po sv.Ocu, biskupima i svećenicima. Kristovo se kraljevstvo proteže i na čitavo društvo, jer Krist ima potpuno pravo na sva stvorenja.

Krist Kralj ima POTPUNU I VRHOVNU VLAST nad svim stvorenjima. On nad svima vlada, a on se nikomu ne pokorava. On ima zakonodavnu vlast, tj. ima vlast da izdaje zakone i da stare preinačuje. Ima i sudsku vlast, jer ima vlast da sudi žive i mrtve. Isus veli o sebi: "Otac ne sudi nikomu, nego je sav sud dao Sinu." (Iv 5,22) Na koncu ima i prisilnu vlast, jer može kazniti sve neposlušne.

Kristovo kraljevstvo ima UZVIŠENU SVRHU. Krist se ne brine za materijalna dobra. On vodi ljude da postignu vrhunaravni cilj i za postignuće tog cilja daje vrhunaravna sredstva: svoju objavu, sakramente, molitvu, milost. Sam je Isus rekao: "Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta." (Iv 18,36)

Priznaji uvijek u životu Krista za svoga Kralja. I ti si ga izabrao za svog kralja na sv.krštenju.

\+ + +

28. KRIST SUDAC

Vjera nas uči da će svaki čovjek nakon ovozemnog života doći na posebni sud i da će na koncu svijeta biti općeniti sud. To je istina o kojoj čovjek mora misliti kroz čitav svoj život. Sam Krist će biti sudac. U Vjerovanju molimo: "Odonud će doći suditi žive i mrtve."

SVETA JE PELAGIJA bila pjevačica i glasovita plesačica u Antiohiji. Provodila je život na sablazan čitavog grada. Jednoga je dana iz znatiželje ušla u crkvu da sluša propovijed sv.Nona. Svetac je propovijedao o sudnjem danu. Ta je propovijed tako djelovala na Pelagiju da je nakon propovijedi došla propovjedniku, pala na koljena i zamolila sv. krštenje. Predala mu je sve svoje zlato i dragocjenosti te pošla u Svetu Zemlju gdje je na maslinskoj gori u najvećoj pokori provela ostatak života. Misao na Božji sud tako je djelovala na Pelagiju da je promijenila život.

Sv.Pavao uči nas: "Određeno je ljudima jedamput umrijeti, a zatim je sud." (Hebr 9, 27) Na tim riječima uče sv.Oci nauku da postoji poseban sud odmah iza smrti čovjeka.To je neprekidna predaja Crkve i ta je istina duboko usječena u srca vjernika.

Čim se duša rastavi od tijela POLAZI NA SUD BOŽANSKOG SUCA. Duša je sama. Sudac joj upravlja riječ: "Daj račun kako si upravljao!" (Lk 16,2) Čovjek mora odgovarati kako je živio kroz čitav svoj život, što je činio mislima, riječima i djelima, kako je vršio zapovjedi i dužnosti svoga staleža, kako je upotrebljavao milosti i sudjelovao s njima. Koji su činili zlo u životu, čut će riječ sudca: "Idite od mene, prokleti, u oganj vječni koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim." (Mt 25,41) Koji su za života činili dobro, čut će riječi: "Hodite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta." (Mt 25, 34) Koji su okajali svoje grijehe, a nijesu učinili pokoru, čut će riječi: "Uzmite i bacite ga u tamnicu dok ne plati sav dug."

Osim posebnog suda postoji i OPĆENITI SUD na koncu svijeta. Taj se sud ne drži zato da se poprave ili promijene odluke posebnog suda, nego radi toga da se pred svim ljudima objavi Božja mudrost i pravednost u upravljanju svijetom, da dobri ljudi dobiju zasluženu počast, a zli zasluženu sramotu,da cijelo čovječanstvo upozna da opačina neće slaviti konačnu pobjedu i da krepost neće biti uvijek gažena te da se pokaže slava božanskog Spasitelja koji je bio proganjan na ovom svijetu.

Prije samog općenitog suda bit će USKRSNUĆE MRTVIH. Bog će poslati svoje anđele sa silnim glasom trublje da probude usnule na novi život. I tada će se pokazati znak Sina čovječjega, tj. Križ Isusov, i sam Isus u veličanstvenoj slavi. Isus će sam izreći sud. Sv.Pavao veli: "Ta svi ćemo doći pred sud Božji." (Rim 14,10) A sv.Ivan piše: "Kao što Otac ima život u sebi tako dade i Sinu da ima život u sebi; i dade mu vlast da sudi ,

jer je Sin čovječji." (Iv 5,26)

Tada će se OTVORITI KNJIGE u kojima su zapisana sva djela svih ljudi. Neće to biti knjige od papira, nego knjiga Božjega sve - znanja za koje ne postoji ni prošlost ni budućnost, nego samo sadašnjost. Svi će ljudi vidjeti sve što su učinili mislima, riječima i djelima. Ni jedna misao, ni riječ ni djelo neće ostati sakriveno.

I na temelju te objave IZREĆI ĆE ISUS SUD. Dobrima će reći: "Dođite, blagoslovljeni!" I oni će primiti nagradu: što oko nije vidjelo, što uho nije čulo niti srce čovjekovo osjetilo. A zlima će reći: "Odlazite od mene, prokleti!" I oni će poći u tamu, u pakao, u mjesto vječnih muka.

Kad će biti posebni i općeniti sud, nitko ne zna. Sv.Marko piše: "A o onom danu ili o uri nitko ne zna ni anđeli na nebu ni Sin, nego samo Otac. Pazite, bdijte i molite se." (Mk 13,32) Dakle ni Isus ukoliko je čovjek, po svom ljudskom znanju, ne zna kad će biti općeniti sud. No ne znamo ni kad će biti posebni sud, jer nas smrt zna snaći iz nenada.

Velika je to istina da ćemo i mi doći na posebni i na općeniti sud. Ta je istina učinila da je sv.Pelagija promijenila svoj život. Neka i tebi ta istina bude često na pameti. Sjećaj se često da će se otkriti sva tvoja djela na Božjemu sudu. Živi tako da se ne budeš žalostio na sudnjem danu!

\+ + +

29. DUH SVETI

U Vjerovanju najprije izražujemo svoju vjeru u Boga Oca, zatim u Boga Sina i na koncu u Boga Duha Svetoga: "Vjerujem u Duha Svetoga." Duh Sveti je treća osoba presv.Trojstva koji neprestano djeluje u sv.Crkvi i u kršćanskim dušama.

PEDESETI DAN NAKON ISUSOVA USKRSNUĆA bili su apostoli sakupljeni na jednom mjestu. Iznenadanput nastade šum s neba kao da puše silan vjetar i napuni svu kuću gdje su sjedili. I pokažu im se jezici kao od vatre koji se razdijeliše po jedan na svakog apostola. I svi se napuniše Duha Svetoga i stadoše govoriti tuđim jezicima kako im je Duh Sveti davao da govore. Nato se sakupi mnoštvo i uzbuni se, jer je svaki od njih slušao gdje se govori njegovim jezikom. Jedni su se divili i čudili, a drugi se rugali govoreći: "Napili su se slatkoga vina." A Petar stade govoriti: "Židovi i vi svi koji stanujete u Jerusalemu! Nijesu ovi pijani kako vi mislite, jer je istom treća ura dana, nego je ovo što je kazao prorok Joel: I bit će u posljednje dane, govori Bog: Izlit ću od Duha svoga na svako tijelo." (DA 2) Tim je riječima prvak apostola potvrdio da je na njih sišao Duh Sveti kao što je Krist obećao.

Duh Sveti je TREĆA OSOBA PRESV.TROJSTVA, iste naravi i bivstva s Ocem i Sinom, koji od vijeka proizlazi od Oca i Sina. On je ljubav koju ima Otac u Sinu i Sin u Ocu.

Iako su izvanja djela Božja zajednička

svim trima božanskim osobama, ipak DUHU SVETOMU PRIPISUJEMO LJUBAV I DOBROTU. Duh Sveti naučava, posvećuje i upravlja sv.Crkvom, prosvjetljuje, posvećuje, krijepi i tješi duše kršćana.

DUH SVETI NAUČAVA SV.CRKVU. Isus je rekao: "Kad dođe on, Duh istine, uputit će vas u svu istinu." (Iv 16,13) Isus nas je naučio svu istinu i s njim je završena objava. Ali Duh Sveti tu istinu čuva u Crkvi čistu i neiskvarenu, nadzire i njezino naučavanje i čuva da se ne okrnji. Duh Sveti neprestano vrši svoju zadaću.

DUH SVETI DAJE VRHUNARAVNI ŽIVOT CRKVI, bez njega bi Crkva izgubila svoj vrhunaravni život. Istina je da je Krist svojim otkupljenjem stekao Crkvi život milosti, ali je i istina da je Krist dao svojoj Crkvi Duha Svetoga kao počelo iz kojega proizlazi život milosti i svetosti. Tako Duh Sveti preko bezbrojnih blagoslova, preko sakramenata i bez vanjskih znakova izlijeva u Crkvu obilje božanskih milosti.

DUH SVETI VODI I UPRAVLJA SV.CRKVOM. Krist je vrhovni poglavar koji je Crkvu ustanovio i dao joj ustav. On je na vidljivi način upravljao Crkvom dok je bio na zemlji, a kad je pošao s ovoga svijeta upravlja njom nevidljivo preko svoga namjesnika, Pape, i s njim sjedinjenim biskupima. Papa i biskupi su vidljivi organi, a Duh Sveti je duša upra ve. On vodi vidljive organe u njihovoj službi. On im daje vlast i milost u sakramentu sv.reda, on ih neprestano rasvjetljuje i jača. Sv.Pavao opominje: "Pazite na sebe i na

sve stado nad kojim vas Duh Sveti postavi biskupima." (DA 20,28).

DUH SVETI DJELUJE I U LJUDSKIM DUŠAMA. U prvom redu on rasvjetljuje, tj. otvara nam srce da vjerujemo u božansku istinu i da upoznamo svetu volju Božju. On nas jača, tj. potiče naše srce da živimo po vjeri i da vršimo volju Božju; daje nam sklonost i snagu za dobro, bodri nas u napastima i daje nam odvratnost prema zlu; tješi nas u žalosti i pomaže nam da ustrajemo do smrti. Bez milosti Duha Svetoga ne možemo ništa početi ni naštaviti ni dovršiti za naše spasenje.

DUH SVETI DAJE POSVEĆENJA NAŠOJ DUŠI. Po Duhu Svetom primamo udio u božanskom životu, postajemo djeca Božja, Kristova braća i sestre i baštinici vječnoga života. Taj dar nazivamo životom milosti. Po tom životu Duh Sveti stanuje u nama. Sv.Pavao kaže: "Ne znate li da ste hram Božji i Duh Božji da stanuje u vama." (I Kor 3,16) S Duhom Svetim boravi u nama Otac i Sin.

Duh Sveti je, dakle, treća osoba presv. Trojstva koji prosvjetljuje, vodi i posvećuje sv.Crkvu te prosvjetljuje, tješi i posvećuje svaku kršćansku dušu. Naša je dužnost da sudjelujemo s Duhom Svetim.

Časti Duha Svetoga koji je izvor tvoga posvećenja i spasenja. Sv.Pavao piše: "Ako Duhom živimo i hodajmo po Duhu" (Gal 5,25).

\+ + +

30. JEDINSTVO I KATOLICIZAM CRKVE

Mnoge su vjerske zajednice na svijetu, koje drže i tvrde za se da su prava Kristova Crkva. Tako drže pravoslavci, anglikanci i različite sekte protestanata. No Krist je osnovao jednu Crkvu i nju je odredio za sve ljude i za sva vremena. Zato Crkva Kristova može biti samo jedna i katolička (općenita) kako to priznajemo u vjerovanju.

Upravitelj episkopalne crkve u Americi Paul Van Thomson, za vrijeme prošlog rata došao je u doticaj s katoličkim svećenicima. Kod njih je opazio potpunu sigurnost u radu i nastojanje oko prastarog cilja, a to je spasenje duše. Osobito ga je iznenadilo jedinstvo Kat.Crkve koje je on žarko želio, a nikada nije našao. Shvatio je da to jedinstvo ne stoji u pisanim odredbama niti dolazi izvana, nego ono dolazi iz živoga tijela. U tom živom tijelu vjera jednoga jest vjera svih. Toga jedinstva nema u njegovoj anglikanskoj crkvi. Iako anglikanci priznaju Kredo (Vjerujem), ipak ne priznaju neke istine iz njega, a niti se slažu u vjerovanju. A to znači da ne pripadaju onom tijelu koje je Krist osnovao. Naprotiv kod katolika vlada pravo jedinstvo. Učinilo mu se kao da mu Krist govori, kao što je govorio i Tomi: Gledaj znakove moga otajstvenog tijela. Gledaj jedinstvo vjere, njegovo stalno apostolsko naučavanje, općenitost njegova života i njegovih zakona. To su znakovi čavala i trnove krune! Crkva je Kristova hram ,

na čijim bedemima piše: jedna, sveta, katolička i apostolska. Na temelju tog uvjerenja on se obratio na katoličku vjeru.

RIJEČ CRKVA ima mnogovrsno značenje. Označuje mjesto za službu Božju, te vjernike koji se skupljaju na tom mjestu. Označuje zatim općinu vjernika kojoj je na čelu biskup, pa tako imamo rimsku, antiohijsku, splitsku crkvu. No kad govorimo općenito o Crkvi, tada mislimo na zajednicu svih kršćanskih općina, svih pravovjernih kršćana na čitavom svijetu. To je sveta Katolička Crkva.

Tu je Crkvu KRIST OSNOVAO. On je najprije izabrao apostole i učenike te druge vjernike. Osnovao je u Crkvi vrhovnu vlast u Petru i njegovim nasljednicima, te druge apostole i njihove nasljednike biskupe i svećenike, da oni naučavaju ljude pravom vjeri i da dijele sakramente. Dao im je trostruku vlast:učiteljsku, svećeničku i pastirsku, tj. da uče, posvećuju i vode podanike njegova kraljevstva na zemlji.

Iz toga se već vidi da Krist želi da bude samo JEDNA NJEGOVA CRKVA. Za to se je jedinstvo i molio na posljednjoj večeri: "Da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi da i oni u nama budu jedno." (Iv 17,21).

Katolička je Crkva SAČUVALA TO JEDINSTVO. Ona se odlikuje: 1. jedinstvom vjere, jer svi katolici priznaju iste vjerske istine; /+ 3. jedinstvom sakramenata, jer svi imaju ista sredstva za postignuće konačne svrhe. Takvog jedinstva ne nalazimo ni kod jedne zajednice kršćana koje govore da su prava Kristova Crkva. /+ 2.jedinstvom uprave,jer se svi pokoravaju jednom poglavaru, sv.Ocu;

Ipak Crkva Kristova koja je jedna i jedinstvena po svojoj vjeri, poglavarstvu i kultu određena je ZA SVE LJUDE I ZA SVA VREMENA. Ona nije i ne smije biti Crkva jednog naroda ili jedne epohe. Ona mora biti opće - nita, katolička, za sve ljude svih vremena.

A naša je Crkva upravo takva. Ona se zove Katolička Crkva. Takvom je ne zovu samo njezini pripadnici, tj. mi katolici, nego takvom je nazivlju i neprijatelji, krivovjerci i raskolnici.

Ali to nije puki naziv, nego je ona uistinu katolička po vremenu i prostoru. Katolička je po vremenu, jer je namijenjena za sva vremena do konca svijeta. Uz to ona ne isključuje ni jedan narod ni jednog čovjeka. Svakoga prizivlje k sebi i svakoga želi da usreći.

Budi ponosan što pripadaš jednoj Crkvi, koja je određena za sva vremena i sve ljude. Priznaji istine koje te uči Crkva, pokoravaj se njezinu Poglavaru, pa ćeš postignuti konačni cilj.

\+ + +

31. SVETOST I APOSTOLSTVO CRKVE

Crkva Kristova ne samo da je jedna i katolička, nego je sveta i apostolska. Svetost i apostolstvo Crkve, bitne su oznake zajednice koju je Krist ustanovio. To mi priznajemo u vjerovanju koje molimo preko Mise.

Kinez Dr PAUL SIH odgojen je bez vjerskih načela. U 11. godini počeo je proučavati Konfucijevu vjeru koja ga je zanijela svojom stegom i željom za savršenošću. U 18. godini upisao se među revolucionarce i bio jedan od istaknutih članova. U 25 godini dođe u Rim na studije. Tada dođe u dodir s katolicima o kojima je uvijek imao dobro mišljenje. Za slobodnih dana obilazio je katolička svetišta. U tim svetištima otkrio je svijet svetaca: sv. Franje Asiškog, sv. Katarine Sijenske, sv. Ivana Boska, sv. Ambrozija i drugih. Na nj je učinio dubok utisak osobnost tih svetaca, njihova ravnodušnost i pokornost Kristu. Zatim veli: "Oni su lagano satkali duhovni temelj u mojoj duši i u mojem srcu." Radi toga se obratio na katoličku vjeru.

Krist je došao na ovaj svijet da ljude OČISTI OD GRIJEHA I DA IH POSVETI. Radi toga se utjelovio, provodio skroviti život u Nazaretu, propovijedao, činio čudesa, podnio strašnu muku i smrt na križu. Radi toga je osnovao sv. Crkvu i dao joj sredstva posvećenja. Crkva ne može imati drugu zadaću, nego da ljude posvećuje. A da to može izvršiti, mora i sama biti sveta: u svojoj nau-

ci, u propisima, u sredstvima spasenja.

Crkva je sveta u SVOJOJ NAUCI. Ona propovijeda nauku koju je primila od svog božanskog Utemeljitelja, a to je božanska, vječna nauka. Ta nauka govori o Bogu Stvoritelju i dobrom Ocu, o tajnama našega otkupljenja, o odnosu čovjeka prema Bogu, a sve je to razumno, duboko i jednostavno. Nema u crkvenoj nauci ništa što bi bilo nedostojno Boga i što ponizuje čovjeka.

Crkva je sveta po SVOJIM ZAPOVIJEDIMA. Ona propovijeda zapovijedi i propise koje je Bog objavio u Starom Zavjetu, što nas je Krist naučio i što ona sama propisuje na dobro svoje duhovne djece. Dok se ljudi drže te nauke, oni sigurnim putem idu ka konačnoj svrsi, a u ovom životu ostvaruju svet život.

Crkva je sveta i po SREDSTVIMA SPASENJA. Ona nam pruža sv.Sakramente, osobito, žrtvu sv.Mise, što je Krist ustanovio za naše spasenje. Uz to je ona sama ustanovila blagoslovine i liturgijsku godinu da nam se svaka prigoda života blagoslovi za naše spasenje. Ona nas uči pobožnostima i molitvama koje u nama jačaju božanski život.

Nauka, zapovijedi i sredstva spasenja što nam daje Crkva rađaju obilnim plodovima među njezinim članovima. Među članovima Crkve u svako doba nalazimo mnoge koji su se odlikovali SVETOŠĆU ŽIVOTA. Crkva broji na tisuće svetaca koji su njezin ures i ponos. Dobro je rekao jedan pisac da svako društvo ima dobrih ljudi, ali da su rijetki sveci izvan Katoličke Crkve.

Katolička Crkva ne samo da je sveta, nego je i apostolska. Apostolska je po svom postanku, po svojoj nauci i po poglavarima.

Katolička je Crkva apostolska po SVOM POSTANKU, jer potječe od apostola. Povijest nam svjedoči da su sve druge kršćanske crkve osnovane po nekom čovjeku koji je pripadao prije Kat.Crkvi. One se i zovu po svom osnivaču. No Kat. Crkva potječe od apostola. Apostoli su iza Krista nastavili širenje Crkve po svijetu.

Crkva je Katolička i po SVOJOJ NAUCI APOSTOLSKA. Ona i danas propovijeda nauku koju su propovijedali apostoli. Ni nakon toliko stoljeća ona ne naučava ništa što se protivi naučavanju apostola, samo je neke istine bolje osvijetlila.

Katolička je Crkva i po svojim POGLAVARIMA APOSTOLSKA. Papa i biskupi nasljednici su apostola. Papa je nasljednik sv.Petra, apostolskog prvaka, a ostali su biskupi nasljednici ostalih apostola.

Budi ponosan što pripadaš pravoj Kristovoj Crkvi. Nastoj da budeš svet, a to ćeš biti, ako budeš vršio njezine zapovijedi i upotrebljavao sredstva spasenja.

\+ + +

32. OPĆINSTVO SVETIH

Ljudi se udružuju u različita društva i preuzimlju različite dužnosti da postignu željeni cilj i blagodati života. Mi smo se kršćani po sv.krštenju udružili u svetu zajednicu, u općinstvo svetih, da postignemo velike blagodati otkupljenja. Mi na ovom svijetu živimo u Kat.Crkvi da zadobijemo vječno blaženstvo na nebu.

JEDAN JE OTAC imao tri sina. Prvi je završio svoje školovanje i dobio lijepo namještenje. Drugi je također završio škole, dobio diplomu, ali nije dobio namještenje. Treći, najmlađi, još ide u školu, uči i muči se da završi školovanje i dobije namještenje. Ta su tri sina slika trostrukog dijela općinstva svetih. Prvi sin, koji je dobio namještenje, slika je svetih na nebu. Drugi sin, koji je završio škole, a nije dobio namještenje, slika je svetih duša u čistilištu. Treći sin, koji uči i muči se da završi škole i dobije namještenje, slika je svetih na zemlji koji se bore da dođu u nebo.

Općinstvo svetih označuje ZAJEDNICU SVETIH. No kad govorimo o zajednici svetih, tada ne smijemo misliti samo na svete u nebu. Općinstvo svetih sačinjavaju sveti u nebu, to je slavodobitna crkva; sveti u čistilištu, to je trpeća Crkva i sveti na zemlji, a to je vojujuća Crkva. Sve tri Crkve činimo zajednicu svetih. Tko se odijeli od te zajednice, ne pripada Kristu niti može po-

stići svoj konačni cilj.

Naša POVEZANOST SA SVETIMA U NEBU donosi nam veliku korist. Sveci su u nebu učinili za života mnogo dobra djela i stekli mnoge zasluge. Njihove zasluge koriste i nama, jer su ih stekli udovi tijela komu i mi pripadamo. Što je učinio Isus, Blažena Djevica i drugi sveci, to smo i mi učinili.

Što više sveci u nebu ZAGOVARAJU NAS kod nebeskoga Oca. Oni se mole za nas, jer mi pripadamo njihovu tijelu. Oni ujedinjuju svoje molitve s našima da možemo postići sve što nam je potrebno za dušu i tijelo. Oni nam pružaju lijep primjer kako i mi možemo postići vječnu sreću.

Mi smo povezani i s DUŠAMA U ČISTILIŠTU. Duše su u čistilištu pošle s ovoga svijeta u posvetnoj milosti, ali nijesu potpuno čiste za nebo. Zato u čistilištu okajavaju svoje grijehe da mogu doći u vječno blaženstvo.

Mi MOŽEMO POMOĆI TRPEĆIM DUŠAMA u čistilištu, jer one pripadaju istom tijelu komu i mi pripadamo. Možemo im pomoći svojim molitvama, sv.Misom, primjenom oprosta, sv.pričesti, krunicom, križnim putem, milostinjom i drugim dobrim djelima.

Svete duše u čistilištu MOGU POMOĆI I NAMA. I doista one nam pomažu. Na svaku našu molitvu uzvraćaju nam sa zahvalnošću i svoje patnje prikazuju nebeskom Ocu za naše potrebe. Lijep je običaj ne samo da se za njih molimo, nego da se njima molimo za naše potrebe.

Mi vjernici imamo velike koristi i od NAŠE POVEZANOSTI SA SVETIMA NA ZEMLJI. Oso-

bito ako smo u posvetnoj milosti, mi smo dionici svih sv.Misa, molitava i svih dobrih djela koja se čine u Katoličkoj Crkvi. Uzvišena djela koja čine Papa, biskupi, svećenici, redovnici, misionari i misionarke, pobožni muževi i žene pripadaju i nama, jer smo i mi s njima udovi istoga tijela.

To nas ne smije zavesti da i mi ne činimo dobra djela. Nitko nas ne može spasiti bez nas. Ako mi nećemo da radimo oko našeg spasenja, neće nas spasiti ni sveti u nebu, u čistilištu i na zemlji.

Iz toga se jasno vidi kako je naša velika sreća što pripadamo općinstvu svetih. U tu smo svetu zajednicu učlanjeni po sv.krštenju, uzdržajemo se po vjeri, ljubavi i sv. pričesti. Ako želimo da budemo proslavljeni, tada moramo nastojati da budemo sveti na zemlji, tj. da budemo bar bez teškoga grijeha.

Nastoj da ne sramotiš zajednicu svetih svojim grešnim životom. Ponosi se zajednicom svetih kojoj i ti pripadaš.

\+ + +

33. OPROŠTENJE GRIJEHA

Veliku sreću osjeća bolesnik kojemu je liječnik ustanovio bolest i propisao lijek, a on sve točno izvršio i ozdravio. Još veću sreću osjeća duhovni bolesnik, grešnik, koji pođe svećeniku i dobije duhovno zdravlje, oproštenje grijeha. Krist je to omogućio svojim sljedbenicima, pa zato mi molimo u Vjerovanju: "Vjerujem u oproštenje grijeha."

Vladin savjetnik u Berlinu i izdavač Pedagogijskog leksikona ERNEST ROLCFF bio je evangeličke vjere. No čitajući katoličke knjige uvidio je kako su velikani uma i srca bili uzorni katolici. To ga je potaklo da i on postane katolik što je i učinio 1899.g. U Kat. Crkvi posebno ga je obveselila vlast oprаštanja grijeha koju je Krist dao svojoj Crkvi.On piše: "Koliko sam puta već prije zaželio priliku za privatnu ispovijed. I nam je Goethe rekao da nam se to nije smjelo uzeti. Luter je u kasnijoj dobi zvao ispovijed izvrsnom, dragocjenom i utješljivom stvari. Sada sam se mogao ispovjediti koliko god puta sam htio." Iz tih se riječi vidi koliku sreću ima čovjek koji može dobiti oproštenje grijeha.

Krist je došao na ovaj svijet i podnio tešku muku na križu DA SE LJUDI OSLOBODE OD GRIJEHA i od kazne za grijehe. Premda je Krist izvršio naše spasenje na križu, ipak nijesu svakom čovjeku oprošteni grijesi i kazne za njih. Za grijehe iza smrti Kristove to je posve jasno, ali isto vrijedi i za ostale grijehe.

JEDINO BOG MOŽE OPROSTITI LJUDIMA GRIJEHE. A Krist je Bog, pa može zato i grijehe opraštati. Kad su mu donijeli uzeta čovjeka, Isus mu reče: "Čovječe, oprošteni su ti grijesi." A kad se književnici i farizeji zgroziše na te riječi, Isus odvrati: "Da znate, da Sin čovječji ima vlast na zemlji opraštati grijehe, reče uzetomu: Tebi govorim, ustani, uzmi svoju postelju i idi kući svojoj!" (Lk 5,26) Isus je učinio vidljivo čudo da potvrdi istinu da može opraštati grijehe. On je oprostio grijehe i sv.Petru, Magdaleni i desnom razbojniku.

Krist je predao vlast opraštanja grijeha SVOJIM APOSTOLIMA. Najprije je ustanovio sakramenat sv.krsta za oproštenje istočnog grijeha i ostalih grijeha učinjenih prije krštenja, te rekao: "Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se." (Mt 16,6) Ali je on znao kako su ljudi slabi, pa da će i poslije krštenja griješiti, ustanovio je zato i sakramenat sv.ispovijedi. Na dan svoga uskrsnuća veli apostolima: "Primite Duha Svetoga, kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani." (Iv 10, 22) Ta je vlast prešla na biskupe i svećenike. Na tim nedvojbenim riječima Kristovim temelji se naša vjera u oproštenje grijeha.

Vlast opraštanja grijeha proteže se NA SVE GRIJEHE. Nema grijeha koji se ne može oprostiti. Isus je rekao: "Svaki grijeh i psovka oprostit će se ljudima, ali psovka na Duha Svetoga neće se oprostiti."(Mt 12,31)Iz tih bi riječi netko mogao reći, da ima grijeha koji se ne mogu oprostiti. No to nije

istina. Prema tumačima Sv.Pisma grijesi se protiv Duha Svetoga ne opraštaju, jer se takvi grešnici svijesnom zloćom protive milosti Duha Svetoga. No kad se oni ne bi protivili, i oni bi dobili oproštenje.

Da grešnik dobije oproštenje grijeha , MORA ČINITI PRAVU POKORU I DOSTOJNO PRIMITI SAKRAMENTE koje je Krist ustanovio za oproštenje grijeha. Prava se pokora sastoji u obraćenju Bogu, u mržnji na počinjene grijehe, u čvrstoj odluci da ćemo se popraviti i u ufanju u božansko milosrđe. Isus je rekao: "Ako ne budete činili pokore, svi ćete tako propasti." (Lk 13,5)

Da budemo sigurni u oproštenje grijeha, Krist je to oproštenje spojio s VIDLJIVIM ZNAKOM, sa sakramentima krštenja i ispovijedi. Primanje tih dvaju sakramenata potrebno je da se oslobodimo od grijeha.

Velika je ljubav koju Bog pokazuje prema nama kad nam oprašta grijehe. Ta ljubav nadvisuje ljudsko očekivanje. Zato zahvali dobrom Bogu na tom daru. Koristi sredstva , za opraštanje grijeha, ali još više nastoj da se čuvaš od grijeha, jer Bog silno mrzi na grijeh!

\+ + +

34. POSLJEDNJE STVARI ČOVJEKA

U katekizmu učimo da su četiri posljednje stvari čovjeka: smrt, sud, pakao i raj. To priznajemo i u Vjerovanju kad molimo: "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni. Amen.

Sv. HILARION, vrlo strogi pokornik, kad je bio na času smrti, drhtao je na pomisao, da mora dati račun za svoja djela. Da stekne malo odvažnosti, govorio je svojoj uplašenoj duši: "Dušo moja, znaj dobro da si za sedamdeset godina služila Bogu u pustinji, pa zašto se sada bojiš?" Hilarion je dobro znao da je teško doći pred sud pravednoga Suca, ali je znao i to da čeka nagrada svakoga koji živi po Božjim zapovijedima.

Svakog čovjeka čeka čas, prije ili kasnije, kad će ZAVRŠITI SVOJ ZEMALJSKI ŽIVOT. Tada će se tijelo vratiti u zemlju od koje je i postalo, a duša će poći k Bogu koji ju je stvorio. To je težak čas za čovjeka. Smrti se protivi sama ljudska narav. Ali to je zakon komu nitko ne može izbjeći. Baštinimo ga od naših praroditelja. Sv. Pavao svjedoči: "Po jednomu čovjeku uđe na svijet grijeh i po grijehu smrt." (Rim 5,12)

Iako je sigurno da ćemo umrijeti, ipak nitko ne zna KAD ĆE UMRIJETI, MJESTO I NAČIN SMRTI. Netko umre u djetinjstvu, netko u muževnoj dobi, a netko u starosti. Netko umre na krevetu, netko na ulici, netko iza bolesti, a netko neočekivano, iznenada. Sve su to okolnosti koje nam oteščavaju strahotu smrti.

Iza smrti moramo poći NA SUD pred pravednog suca Isusa Krista. Njemu je predao Otac vlast da sudi, jer nas je on otkupio. Pravedne će nagraditi vječnim blaženstvom, zle osuditi na vječno osuđenje, a pravedne koji još nijesu potpuno čisti, na čišćenje u čistilištu.

Tijelo iza smrti ostaje u zemlji do sudnjega dana kad će ga Bog USKRSNUTI i opet sjediniti s dušom s kojom ga je smrt rastavila. Istina o uskrsnuću tijela temelji se na Sv. Pismu. Sv. Pavao piše Solunjanima: "Ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, tako će Bog i one koji su usnuli po Isusu dovesti s njime." (I Sol 4,14) Isti Apostol temelji istinu uskrsnuća našega na istini Kristova uskrsnuća pa veli: "Ako mrtvi ne ustaju, ni Krist nije uskrsnuo." (I Kor 15,16) Sam Spasitelj veli: "Ide čas u koji će svi koji su u grobovima čuti glas njegov. I izići će koji su činili dobro na uskrsnuće života, a koji su činili zlo na uskrsnuće suda." (Iv 5, 29).

Ta istina o uskrsnuću tijela NE PROTIVI SE RAZUMU, nego se s njim najljepše slaže. Ljudska je duša sastavni dio čovjeka i po naravi je sklona ljudskom tijelu. Zato bi bilo protiv naravi da duša zauvijek bude rastavljena od tijela. Razumno je misliti da se duša i tijelo opet sjedine. Suviše je razumno da i tijelo koje je sudjelovalo u vršenju dobra i zla i u vječnosti sudjeluje u nagradi i kazni. A to pretpostavlja uskrsnuće tijela iz groba.

Svi će mrtvi uskrsnuti u SVOM VLASTITOM

TIJELU, ali će se razlikovati tjelesa pravednih od tjelesa zlih. Tjelesa zlih bit će bijedna i odvratna, a tjelesa dobrih bit će preobražena, slična preobraženom Kristovu tijelu. Preobražena tjelesa pravednika bit će neraspadljiva, slavna, snažna i duhovna.

Iza uskrsnuća tijela na sudnji dan NEMA VIŠE ČISTILIŠTA, ostaje samo raj i pakao. Raj je mjesto za pravedne, a pakao mjesto za zle.

RAJ je mjesto gdje pravedni uživaju blaženstvo gledajući Boga. Isus veli: "Blaženi čista srca, jer će oni Boga vidjeti." (Mt 5, 8) Gledanje Boga sastoji se u spoznaji Boga, njegova Bića i njegovih svojstava, gledat će Boga licem u lice. Iz tog blaženog gledanja proizlazi i blažena ljubav i to će sve davati duši neizmjernu sreću.

Naprotiv osuđeni će biti bačeni U PAKAO "u oganj neugasivi gdje crv njihov ne umire i oganj se ne gasi" (Mk 9,43), "u oganj vječni koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim" (Mt 25,41). Prokleti neće nikada vidjeti Boga niti ga uživati, a uz to će podnositi kaznu osjetila.

Velike su istine o posljednjim stvarima čovjeka! Na njih mora misliti često svaki čovjek. Ta misao će nam pomoći da činimo sve što nam pribavlja raj i da izbjegavamo sve , što nas vodi u pakao. Misli na posljednje stvari, pa nećeš nikada sagriješiti!

\+ + +

35. ŽIVI PO SVOJOJ VJERI

Vjera je najdragocjeniji dar koji je Bog dao ljudima. Vjera je početak našeg vrhunaravnog života i temelj našeg opravdanja. Bez vjere ne možemo postignuti druge vrhunaravne kreposti. Zato je potrebno da priznajemo sve istine naše vjere i da živimo po tim istinama. Bez života po vjeri nema prave vjere.

JOSIP HAYDN, po djedu hrvatskog roda , rodio se je u Austriji 1732.g. Poznat je kao jedan od najvećih glazbenika svijeta. Do 18.godine bio je pjevač crkvenog zbora sv. Stjepana u Beču. Bio je čista srca i vesele ćudi kroz čitav život, iako je u životu mnogo trpio. Haydn je priznat kao osnivač modernog orkestra. Osobito je poznat po svojim oratorijima, tj. muzičkim nabožnim dramama . Njih je često skladao klečeći. Na putovanjima je rado molio Gospinu krunicu. A kad mu ne bi išlo skladanje, on bi izmolio Zdravomariju ili bi otišao u kapelicu pred svetohranište, a iza toga bi lagano nastavio skladanje. Kako je živio, tako je i umro. Proviđen sakramentima umirućih, u zagrljaju Isusa koga je javno priznavao i svojim djelima slavio, ispustio je plemenitu dušu 1809.godine. Krasan je to primjer kako treba živjeti po svojoj vjeri.

Prva je naša vjerska dužnost da nikada NE ZATAJIMO SVOJE SVETE VJERE. Ne smije biti ni jedna zgoda u našem životu kad bismo riječima ili djelima pokazali da nijesmo kr

šćani i da ne pripadamo Katoličkoj Crkvi. Zatajivanje je vjere jedan od najtežih grijeha.

Zatajivanjem vjere nanosimo VELIKU UVREDU BOGU. Kad bismo zatajili svoju vjeru, tada bismo priznali da su druge istine bolje, nego one koje nam je Bog objavio. Uz to bismo priznali da Bog nije Gospodar neba i zemlje, da Isus nije naš Otkupitelj, da Blažena Djevica Marija nije Majka Božja i naša majka, da Katolička Crkva nije prava Kristova Crkva. Napokon bismo javno očitovali da nas ne briga ništa naša konačna svrha i da kao katolici ne možemo postignuti vječnu sreću.

Ako bismo zatajili svoju vjeru, tada bi i BOG NAS ZATAJIO. Dobri Isus je rekao: "Koji god zataji mene pred ljudima, zatajit ću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima." (Mt 10,33) To je strašna kazna dobroga Isusa. Neće imati vječne sreće onaj koji zataji svoju vjeru pred ljudima. Zato je u Crkvi kroz vijekove bilo bezbroj hrabrih priznavalaca koji su radije izgubili svoj život, nego se odrekli svoje vjere.

NITI PRIVIDNO ne smijemo zatajiti svoju vjeru. Prividno zatajiva svoju vjeru onaj, koji u srcu drži jedno, a drugo govori. Takav u srcu vjeruje, a govori protiv vjere. To je nedostojno čovjeka, a pogotovo jednog katolika.

Da ne dođemo do zatajivanja svoje vjere, treba se čuvati svega što bi nas MOGLO DOVESTI DO TOG ZATAJIVANJA. U prvom redu se treba čuvati oholosti. Ohol čovjek ne može vjerovati. Uz to treba izbjegavati ljude i knjige, kina i predstave gdje se izruguje naša

vjera. Teško je sačuvati pravu vjeru u onim okolnostima u kojima se ne priznaje Bog, duša i vječno spasenje.

No nije dovoljno da ne zatajimo svoju vjeru, nego je potrebno da svoju VJERU PRIZNAJEMO. Svoju vjeru treba priznavati riječima i djelima. Ne vrijedi onaj katolik koji riječima brani svoju vjeru, a djelima je sramoti. Takvi su oni kršćani koji govore da vjeruju u Boga, a psuju, kradu, ne slušaju svoje starije, drugomu zlo žele i o drugima zlo govore ili drugima zlo čine. Kod takovih se djela protive njihovim riječima, a takve Bog ne voli.

Uz to treba vršiti svoje KRŠĆANSKE DUŽNOSTI. Mi nijesmo pravi kršćani, ako redovito ne idemo na sv. Misu, ako redovito ne primamo svete sakramente, ako se ne molimo, ako ne poštujemo dan Gospodnji, nego i nedjeljom i blagdanom radimo težačke poslove. Pravi je vjernik onaj koji svojim djelovanjem dokazuje da pripada Kristu i sv. Crkvi.

I ti si po sv. krštenju postao kršćanin, sljedbenik Isusa Krista i član sv. Crkve. Na krštenju si postao dijete Božje. Nauči dobro istine koje ti je dobri Bog objavio i živi po tim istinama. Kršćanskim ćeš životom proslaviti Boga i postići vječno spasenje.

\+ + +

36. HUMANIZAM I RENESANSA

Srednji je vijek prilično zanemario staru klasičnu kulturu. Rijetko je tko znao grčki jezik, pa se grčka književnost poznavala samo iz prijevoda, a uz to je rijetko tko govorio i pisao latinskim klasičnim jezikom Cicerona i Tacita. To je izazvalo reakciju koja se ispoljila u humanizmu i renesansi.

Pri kraju srednjega vijeka počeli su talijanski učenjaci tražiti po bibliotekama stare RIMSKE KLASIKE: djela Cicerona, Vergilija, Tacita i drugih. U tim su djelima otkrili ljepotu i skladnost, pa su ih stali čitati s velikim užitkom i smatrati ih kao savršene i nedostižive uzore književnosti. Uz ljepotu književnosti oduševio ih je i latinski jezik starih klasika.

U isto se doba počela proučavati i GRČKA KNJIŽEVNOST. Tom proučavanju su mnogo pridonijeli grčki učenjaci koji su nakon pada Carigrada pod tursku vlast 1453.g. pobjegli u Italiju. Tako su rimska i grčka književnost te latinski i grčki jezik postali glavni predmet u školama koje su se nazvale gimnazijama. Onaj koji se je bavio latinskom i grčkom književnošću nazvan je humanistom.

I crkveni ljudi: biskupi, kardinali i pape počeli su se oduševljavati tom OBNOVOM KLASIČNE KULTURE. No oni su nastojali da ta obnova bude u skladu s duhom Crkve, da otsko či ljepota kršćanstva iz usporedbe s poganstvom i da se otkloni praznovjerje i poganski nemoral. Na taj je način nastao KRŠČANSKI

HUMANIZAM od koga su mnogi crkveni ljudi očekivali veliko dobro. U tom se poslu ista - kao Dante Aligijeri, koga možemo nazvati posljednjim skolastikom i prvim humanistom.

No s oponašanjem klasičnih oblika ljepote počeo se je uvlačiti i POGANSKI DUH. Neki, kojima je bio kršćanski jaram težak, htjeli su da zavlada potpuno i poganski duh mjesto kršćanskog. U tome im nije bilo teško uspjeti, jer je auktoritet Pape opao, umanjio se ugled kršćanske filozofije i skolastičke teologije, svjetovni duh zavladao klerom itd.

Budući da se u tom pokretu miješao kršćanski i poganski duh, mnogi ljudi nijesu bili na čistu kakav će stav zauzeti. KRŠĆANI STROŽIH NAČELA, kad su vidjeli da propada kršćanski duh, stali su proklinjati i znanost i umjetnost i književnost. Omrznula im je humanistička kultura i tvrdili su da se treba držati samo božanske znanosti. No DRUGI SU DRŽALI PROTIVNO, pa su pružali zaštitu i najdrskijim humanistima. Ali SLUŽBENA CRKVA nije pristala ni uz jedne ni uz druge. Bila je svijesna da mora privesti k Bogu i taj preporod. Zato ga nije proklela, nego ga iskoristila na slavu Božju i spas duša.

Ali, humanizam je samo jedna od velikih pojava RENESANSE, tj. preporoda duševnog stvaranja u XV i XVI st. Umjetnost je najveća slava renesansnog doba. Tada su stvorena izvanredna djela u arhitekturi, kiparstvu i slikarstvu. U graditeljstvu je nastao renesansni stil mjesto gotike, u kiparstvu i slikarstvu izbija naturalistički pravac te proučavanje ljudskog tijela vodi do izražaja

prirodne ljepote. Iz tog je doba pozhat Mikelanđelo kao graditelj, kipar i slikar.

Humanizam i renesansa raširiše se iz Italije po ČITAVOJ EVROPI. U HRVATSKOJ se najprije pojaviše u Istri i dalmatinskim gradovima, posebno u Dubrovniku. Pišu se znanstvena djela redovito na latinskom, a pjesnička na hrvatskom jeziku. Kod nas je slavan humanist MARKO MARULIĆ, Splićanin, čija su djela poznata po čitavoj Evropi, a nazvan je "ocem hrvatskog umjetnog pjesništva", zatim IVAN LUCIĆ iz Trogira koji je napisao na latinskom jeziku Povijest Hrvatske i Dalmacije, a nazvan je "ocem hrvatskog povjesničarstva". Uz njih nalazimo i velik broj drugih humanista. Od umjetnika su poznati: Franjo Lucijan Vranjanin, Juraj Dalmatinac, Andrija Medulić, Juraj Klović i drugi.

Središta humanističkog obrazovanja u Hrvatskoj bili su REDOVNIČKI SAMOSTANI. Franjevci i dominikanci imali su mnogo samostana i škola naročito u Dalmaciji i Bosni, pavlini su imali samostan i Gimnaziju u Lepoglavi, a Isusovci su osnovali klasičnu gimnaziju u Zagrebu 1607.g., a kasnije i po drugim mjestima.

Iako je Crkva u doba humanizma i renesanse bila u velikoj kušnji, ipak nije žrtvovala ni jednu od objavljenih istina, ni jednu zapovijed ćudorednog zakona, ni jedan članak svoga vjerovanja. U Crkvi je uvijek Krist koji je čuva.

\+ + +

37. PROTESTANTIZAM

Početkom XIV stoljeća pape su bili u sužanjstvu u Francuskoj, a kad su se povratili u Rim, nastale su trzavice u Crkvi, pa su od jednom bili tri pape. Sve je to urodilo žalosnim posljedicama za kršćanski život. Stoga je trebalo provesti temeljitu obnovu u cijeloj Crkvi. No do toga nije došlo, pa je nastala vjerska revolucija koja je nanijela više zla jedinstvu Crkve, nego grčki raskol.

Vjersku je revoluciju proizveo MARTIN LUTER. Bio je jaka tijela, oštra uma, ali skrupulozan. Postao je redovnikom, iako nije imao redovničkog zvanja. Kao profesor filozofije na predavanjima i u propovijedima stao je naučavati da čovjek ne može nadvladati tjelesnu požudu, da može činiti samo zlo i da se može spasiti jedino čvrstom vjerom u Krista i njegove zasluge.

U to je vrijeme papa RASPISAO OPROST. Papa Julije II htio je u Rimu podignuti veličanstvenu crkvu u čast sv. Petra i Pavla. Radi toga je raspisao oprost od vremenitih kazna za grijehe onima koji uz ispovijed i pričest doprinesu kakav dar za gradnju crkve. Neki propovjednici nijesu dovoljno tumačili kako se dobiva oprost, pa je obični puk mislio da se novcima može dobiti oprost od grijeha. To je dalo povod Luteru da iznese svojih 95 teza koje je pribio na vrata crkve u Viten - bergu, 31.X 1517.

Nekoje su teze uperene protiv oprosta, a nekoje PROTIV VJERSKIH ISTINA: da Crkva nema

vlast opraštati grijehe, da je nepotrebna is povijed i pokora za grijehe, da vjera, a ne sakramenat, daje milost. Luter je upozoren da opozove svoje zablude, ali nije htio. Pače je počeo tvrditi da je Sv.Pismo jedini izvor objave koju može svatko tumačiti po svojoj volji.

Sve su te prilike potakle papu da izda bulu u kojoj je protumačio oprost misleći da će na taj način smiriti duhove. No to nije pomoglo. Nastala je rasprava između LUTERA s jedne strane i učenog bogoslova ECKA s druge strane. U raspravi je Luter iznio: 1. čovjek nema slobodne volje; 2. papina vlast nije božanskog porijekla; 3. crkveni sabori mogu pogriješiti i 4. jedini je izvor vjere Sv.Pismo. Papa je osudio neke Luterove teze i zaprijetio Luteru da će ga izopćiti, ako se ne popravi. Luter nije poslušao, nego je spalio papinu bulu kojom je osuđen. To je bilo 1520. godine.

Luter je svojom naukom zabacio žrtvu sv. Mise kao praznovjerje, sakramenat sv.ispovijedi i svećeničkog reda te se odrekao štovanja Bl.Dj.Marije i svetaca. Uveo je pravilo: "Griješi što možeš više, samo vjeruj još više." Katolike su nazivali prezirnim imenom "papisti".

Luterova je nauka izazvala velike nerede u Njemačkoj. Mnogi su crkveni ljudi otpali od Crkve, mnoge su crkve popaljene, crkvena imanja razgrabljena i nastali jaki nemiri. Radi toga je sazvan sabor u Spajeru 1529. Na tom je saboru zaključeno da se zabrana Luterove nauke ima provoditi u onim zemljama, -

gdje se do tada provodila, a u onim zemljama gdje je nova nauka zauzela mah, ne smije se katolicima priječiti vršenje vjerskih dužnosti. Protiv tih mjera Luterovi su pristaše protestirali i po tome su se prozvali PROTESTANTI.

Luter je umro 1546. Ratovi radi protestantizma u Njemačkoj dokrajčeni su tek 1648, a protestantska je vjeroispovijest priznata u Njemačkoj još 1555.g. mirom u Augzburgu.Katoličkoj vjeri ostadoše vjerne austrijske zemlje i Bavarska.

Protestantizam se brzo širio radi razloga: 1. što su ljudi bez duše došli na površinu, pa su mogli nesmetano grabiti katolička dobra; 2.što su vladajući mogućnici mogli oduzimati samostanska, crkvena i župska dobra svih onih koji nijesu htjeli pristati uz novu nauku; 3. što je među svećenicima bilo slabića koji su se radi ženidbe odrekli prave vjere; 4. što je među vjernicima vladalo veliko neznanje vjerskih istina.

Protestantizam se raširio i izvan granica Njemačke. U Hrvatskoj su uz krivovjerje pristali među ostalima ban Petar Erdedi i Juraj Zrinski, gospodar Međumurja, koji je protestantima osnovao tiskaru u Nedelišću. No pravi Hrvati ustadoše na obranu svoje vjere. Ban Toma Erdedi s mačem u ruci uzviknuo je: "Ovim ćemo mačem iskorijeniti ovu kugu, ako stupi na naša vrata; još imamo tri rijeke: Savu, Dravu i Kupu: jednu ćemo dati piti novim gostima."

\+ + +

38. TRIDENTINSKI SABOR

Još prije pojave protestantizma zavla - dali su neki neredi u Crkvi, a protestanti - zam ih povećao i umnožio. Zato se osjećala živa potreba da se ti neredi uklone. To je mogao učiniti jedino SVEOPĆI SABOR.

Radi toga papa PAVAO III sazove crkveni sabor u Tridentu koji je uz veće prekide tra jao osamnaest godina, tj. od 1545-1563. Sabor je imao dvostruki cilj: 1. da utvrdi vjerske istine, mir i jedinstvo Crkve i 2. da reformira život crkvenih službenika i vjernika.

Što se tiče VJERSKIH ISTINA, sabor je osudio Luterovu nauku i odredio što vjernici moraju vjerovati. Sv.Pismo nije jedini izvor objave, nego je i Predaja izvor objave. Razjašnjena je nauka o istočnom grijehu i pos - vetnoj milosti. Utvrđena je nauka o sv.sakramentima, o čistilištu, štovanju Bl.Dj.Marije i svetaca. Prijevod Sv.Pisma nazvan Vulgata proglašen je kao pravo izdanje, a zajedničko mišljenje sv.Otaca kao pravi tumač Sv.Pisma. O svemu je izdana Tridentinska vjeroispovi - jest.

Što se tiče VJERSKOG ŽIVOTA, izdan je dekret o preporodu života vjernika i svećenika. Biskupi i svećenici moraju točno vršiti svoje dužnosti: moliti časoslov, govoriti sv. Misu, propovijedati i katehizirati djecu i odrasle. Crkveni službenici također moraju držati svoju residenciju. U svakoj se biskupiji mora osnovati sjemenište za odgoj svećenika. Obnovljeni su redovi. Prije vjenčanja

vjernika moraju biti tri nagovora , a vjenčanje se ima obaviti ispred dva ili tri svjedoka i pred svećenikom.

Sve su te odredbe urodile OBILNIM PLO - DOM u Crkvi. Malo po malo nestajalo je mana, a sveti su ljudi došli na površinu. U svakoj se katoličkoj zemlji osjetio dah obnovljenog kršćanskog života.

PAPE SU PREDNJAČILI u svemu. Pio V Sveti izdao je "Rimski katekizam", obnovio misal i časoslov. Grgur XIII uredio je kalen - dar i organizirao misije. Siksto V, porijeklom Dalmatinac, izdao je ispravljenu Vulgatu, prijevod Sv.Pisma.

Za Papama su pošli i BISKUPI. Osobito se istakao u Milanu sv.Karlo Boromejski koji je razdijelio siromasima bogatu očevinu i sve nadbiskupske dohotke, a za vrijeme kuge u Milanu sam ide od kuće do kuće pomažući bolesnike duhovnim i tjelesnim utjehama. Poznat je i rad sv.Franje Saleškog u Ženevi u Švicarskoj. On je povratio u krilo Crkve 70.000 kalvinista.

U to su vrijeme obnovljeni stari i nastali NOVI REDOVI U CRKVI. Sv.Vinko Paulski , utemeljio je red milosrdnih sestara koje su se posvetile radu u bolnicama. Sv.Filip Neri sakuplja napuštenu djecu da im dade kršćanski odgoj. Sv.Ignacije Lojolski, španjolski vitez, osnovao je isusovački red komu je lozinka: Sve na veću slavu Božju.

Crkvu su u to doba uresili mnogi ljudi i žene svojim SVETAČKIM ŽIVOTOM. U Italiji se istakao sv.Ivan Gilbert iz Verone, Sv.Gaetan; u Španjolskoj sv.Toma iz Vilanove, Sv.

Petar Alkantarski, sv.Ivan od Boga, sv.Terezija i sv.Ivan od križa.

Spasonosnu obnovu Tridentinskog sabora odmah je primio Portugal, Italija i Poljska. I neki knezovi u Njemačkoj založiše se svim silama za kršćanski život kod svojih podanika. Tako je Albert V, Bavarski zabranio sve spise protiv katoličke vjere, naredio da svi profesori na višim školama polože Tridentinsku vjeroispovijest. U HRVATSKOJ je iskorijenjen protestantizam, a među prvima je slavni biskup Juraj Drašković osnovao sjemenište u Zagrebu. U Francuskoj su prihvaćeni svi dekreti o vjeri, a biskupi su se dali na izvršenje obnove vjerskog života kod svećenika i vjernika.

Tridentinski sabor ima zbilja neprocjenjivih zasluga za preporod nauke i ćudorednog života u Katoličkoj Crkvi. Luter, pa CVINGLI I KALVIN, koji su se ponešto razlikovali u nauci od Lutera, učiniše mnogo zla u germanskim zemljama. Tako je isto učinio u Engelskoj HENRIK VIII, koji je ispočetka suzbijao protestantizam, ali je kasnije otrgnuo čitavu Englesku ispod Papine vlasti kad Papa nije htio pristati na njegovu rastavu braka. No to veliko zlo prodrmalo je crkvene ljude da se probude iza sna i da se svom dušom dadu na obnovu vjerske nauke i vjerskog života.

\+ + +

39. CRKVA I OTKRIVANJE NOVIH ZEMALJA

Kad su se svršetkom srednjega i početkom novoga vijeka otkrile nove zemlje, Crkva se je sjetila da je ona majka svih naroda i da joj je Krist zapovjedio da sve narode privede k SVJETLU EVANĐELJA. Zato ona odmah šalje vjerovjesnike, misionare, u otkrivene zemlje da i poganima u tim zemljama propovijedaju Kristovo evanđelje. U tu svrhu je papa Grgur XV osnovao posebnu ustanovu - Propagandu - za raširenje sv.vjere, 1622. U misionarskom radu istakli su se franjevci, kapucini, dominikanci, isusovci i drugi redovnici i mnoge kongregacije časnih sestara. Ovi neustrašivi vjerovjesnici pošli su na sve kontinente.

U AZIJI se odlikovao sv.Franjo Ksaver, apostol Indije. U drugoj polovici XVI stoljeća on najprije propovijeda Evropejcima u Indiji, a zatim urođenicima. Darom čudesa i jezika obratio je na stotine tisuća ljudi u Indiji, a zatim je pošao u Japan. Njegovi nasljednici nastaviše njegov rad i pođoše u Kinu. Katolički su misionari došli i u Tibet i u Perziju i u sve krajeve Azije.

U AFRICI misionari su dospjeli u XVI stoljeću u one krajeve kuda se prostirala vlast Portugalaca.

U AMERICI su se istakli misionari: dominikanac Las Kasas i isusovac sv.Petar Klaver. Najveću zapreku širenju kršćanstva na tom kontinentu činili su španjolski konkvistadori koji su tamanili urođenike da se do-

mognu zlata. Misionari su stali na stranu u rođenika, pa ih je urođenik razlikovao od o svajača.

AUSTRALIJA I OCEANIJA su također pri - mili blagu vijest evanđelja. Možemo reći da danas nema nijednog kuta zemlje gdje nije proširena nauka Isusa Krista.

Uzvišena je ZADAĆA KATOLIČKIH MISIONARA. Oni ostavljaju rodnu grudu i svoj narod te bez plaće i nagrade idu među zaostale narode da im rasvijetle razum vječnim istinama i oplemene srce kršćanskom ljubavlju. Nije to lagan posao. Možda će oni naići na ljudoždere, možda će vidjeti roditelje koji mesom svoje djece goste prijatelje, možda će susresti trgovce koji trguju robljem, možda će upoznati žene bez prava i ljubavi u obitelji, možda će vidjeti suze roditelja koje su djeca istjerala iz kuće, jer više ne mogu raditi, možda će nailaziti na napuštenu djecu za koju se nitko ne brine, ali to ih ništa neće smesti u poslu. Oni su svi jesni svoje zadaće i uvjereni, da ih Krist neće napustiti.

Misionari s vjerom donose i KULTURU I CIVILIZACIJU. Oko krstionice, koju su podigli misionari, razvija se napredak kod nerazvijenih naroda. Isusovac Riči 1583.g. djelovao je u Kini kao učenjak praveći satovnike i zemljovide. Isusovci Sal i Ro oko 1631. popraviše kineski kalendar i napisaše na kineskom jeziku katekizam i više matematičkih i astronomskih djela. Isusovac Merkec

je prvi otkrio izvor rijeke Misisipi. Misionari proučavaju uzroke bolesti koje haraju na njihovu području, osnivaju bolnice, škole i sirotišta, njeguju nemoćne i napuštene, pružaju pomoć svima koji su potrebni.

Misijama upravlja PROPAGANDA kojoj je na čelu sv. Otac, a pomaže mu kardinal prefekt Propagande te drugi kardinali, biskupi, svećenici i svjetovnjaci. Postoje i posebna društva koja se bave misijama.

Redovito najviše misionara daje Francuska, Holandija i Belgija. No i druge zemlje imaju misionare. Imaju ih i HRVATI. Poznati su: bl. Nikola Tavelić, Nikola i Ivan Ratkaj, Mesarić, Mlakić, Benigar, Babrić.

Svakom pravom kršćaninu mora biti na srcu širenje vjere. Ako ne možemo poći u misije, možemo se za njih moliti, činiti žrtvice i pomagati materijalno.

+ + +

40. ZA KRST ČASNI I SLOBODU ZLATNU

Nakon osvojenja Carigrada 1453.g. Turci su htjeli osvojiti čitavu Evropu. Uspjeli su mnogo, ali im se želja nije ispunila. Na putu su im najviše stajali HRVATI, koje je papa Leon X nazvao godine 1519. "Antemurale Christianitatis = Predziđe kršćanstva". Turci su nekoliko puta nudili Hrvatima, na pr. banu Nikoli Zrinjskom i drugima da će im poštedjeti državu, ako plate malen danak i ako propuste njihove vojske u Italiju i Austriju. No Hrvati su to odbili, premda su znali da će ih to zapasti potoke krvi.

Hrvati su u borbi s Turcima gubili komad po komad svoje zemlje, ali se nikada nijesu predali. Do konca 16 stoljeća zauzeli su svu Bosnu, Hercegovinu, Slavoniju, pretežni dio Hrvatske i skoro svu Dalmaciju osim Splita, Trogira, Šibenika, Nina, Zadra i Dubrovačke republike. Zagreb, koji je bio daleko od turske granice tek 50 km, nije nikada pao pod tursku vlast dok je mađarski glavni grad bio pod Turcima 141 godinu.Hrvatski je sabor nazvao preostalu slobodnu Hrvatsku: "OSTACI OSTATAKA nekad slavnoga kraljevstva Hrvatske".

Hrvati su se borili za VJERU I DOMOVINU, za KRST ČASNI I SLOBODU ZLATNU. Njihova se je krv lila, njihova se je domovina pustošila, rušila su se sela i gradovi, mnogi su odvedeni i na silu poturčeni, neki su se i svojevoljno pridružili Turcima, ali Hrvatska nikada nije poklekla pred silnim neprijateljem.

Hrvatima su u borbi s Turcima mnogo pomagali PAPE. Najprije su htjeli ukloniti tursku opasnost od hrvatskih granica, a kad su Turci osvojili velik dio Hrvatske, pape su sve poduzimali da se Hrvati oslobode nesnosne turske vladavine. Iza nesretne krbavske borbe 1493.g. gdje je izginuo cvijet hrvatskog plemstva, Aleksandar VI sazivlje kršćanske vladare da bi ih nagovorio na rat protiv Turaka. Julije II, Leon X, Hadrijan VI, Aleksandar VII, i Inocent XI na mnogovrsne i različite načine pomažu Hrvatima.

U obrani kršćanske vjere i hrvatske domovine protiv turske sile odlikovali su se neki BISKUPI I SVEĆENICI kao vojskovođe. Hrvatski ban i vesprimski biskup PETAR BERISLAVIĆ pobjedom nad Turcima kod Dubice zadivio je čitav svijet, pa mu je i papa darovao mač i šešir. U borbi za oslobođenje Slavonije istakao se fra LUKA IBRIŠIMOVIĆ, za oslobođenje Like pop MARKO MESIĆ. Splitski nadbiskup BERNARD ŽANE u biskupskom ornatu, s križem u jednoj ruci, a mačem u drugoj ide na čelu puka protiv Turaka.

Vjernike pod turskom vlašću tješili su i jačali katolički svećenici, osobito FRANJEVCI. Nemoguće je zamisliti tursku vladavinu kod nas bez brkatog fratra. Fratri su, obučeni u građansko odijelo, dijelili vjernicima sakramente, a kad je trebalo, eto ih na turskim sudovima i na Visokoj Porti pa i na čelu kršćanskih boraca u šumama i planinama. Poznata je izreka: Kad god Turčin s ćordom, tuda fratar s torbom. Bosanci su svoje fratre zvali "ujaci". Mnogi su postali muče

nici vjere.

I HRVATSKI JE PUK sačuvao živu i djelotvornu vjeru u Boga. Bilo je vjernika, koji su okaljali kršćansko ime, ali to su iznimke. Istina je da je u mnogim krajevima i vremenima pod turskom upravom narod bio bolji i bogoljubniji nego kasnije. Fra Ivan de Vietri, koji je 1708. obišao Bosnu, izvijestio je Rim: "Kad bi talijanski katolici toliko častili najznamenitije moći svetih, koliko bosanski štuju svećeničku odjeću!"... Bosanski se katolici ne usuđuju pred misnikom ni sjesti, a više puta vidjevši misnika kleknu i prose blagoslov. Bosanski su katolici slični prvim kršćanima!"

Svećenici nijesu samo riječju, nego i PISMOM učili svoj puk kršćanskim istinama. Obično su širili katekizme kao Divković. Poznata je "Stipanuša" od fra Stipana Markovca, "Babuša" od fra Tome Babića, "Biskupovače" od fra Augustina Miletića.

Borba, koja je između Turaka i Hrvatske trajala 150 godina, nema sumnje da je oslabila neke plemenite i nježne osjećaje kod kršćanskog puka. No uza sve to možemo biti ponosni, što smo imali tako snažne i vjerski odgojene pređe, koji su se borili za krst časni i slobodu zlatnu!

\+ + +

S a d r ž a j

		Strana
1.	Naš Kredo = Vjerujem.....	3
2.	Naravna spoznaja Boga.....	6
3.	Božja objava.....	9
4.	Što je Bog?.....	12
5.	Bog je naš Otac.....	15
6.	Presveto Trojstvo.....	18
7.	Bog Stvoritelj svijeta.....	21
8.	Bog je stvorio anđele.....	24
9.	Bog je stvorio čovjeka.....	27
10.	Naša duša.....	30
11.	Istočni grijeh.....	33
12.	Božja providnost.....	36
13.	Isus obećani Mesija.....	39
14.	Isus Sin Božji.....	42
15.	Začet po Duhu Svetom.....	45
16.	Rođen od Djevice Marije.....	48
17.	Skroviti život Isusov.....	51
18.	Javni život Isusov.....	54
19.	Mučen pod Poncijem Pilatom.....	57
20.	Raspet umro i pokopan.....	60
21.	Sašao nad pakao.....	63
22.	Krist Otkupitelj.....	66
23.	Marija Suotkupiteljica.....	69
24.	Marija je naša Majka.....	72
25.	Uskrsnuo od mrtvih.....	75
26.	Uzašao na nebo.....	78
27.	Sjedi o desnu Boga Oca.....	81
28.	Krist Sudac.....	84
29.	Duh Sveti.....	87
30.	Jedinstvo i katolicizam Crkve...	90

Strana

31. Svetost i apostolstvo Crkve..... 93
32. Općinstvo svetih..... 96
33. Oproštenje grijeha..... 99
34. Posljednje stvari čovjeka..... 102
35. Živi po svojoj vjeri..... 105
36. Humanizam i Renesansa..... 108
37. Protestantizam..... 111
38. Tridentinski sabor..... 114
39. Crkva i otkrivanje novih zemalja. 117
40. Za krst časni i slobodu zlatnu... 120

\+ + +